

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Υπεράκτιες Εταιρείες και Διεθνές Περιβάλλον

της

Μελικιάδου Ναταλία

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Οκτώβριος 2023

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο βασικός στόχος της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει και να παρουσιάσει τα ζητήματα που σχετίζονται με τις υπεράκτιες εταιρίες και τους φορολογικούς παραδείσους. Πιο συγκεκριμένα, διερευνώνται λεπτομερώς τα φαινόμενα που σχετίζονται με τις υπεράκτιες εταιρίες, τους φορολογικούς παραδείσους και τις παράνομες δραστηριότητες που συνδέονται με τις εταιρείες αυτές. Επιπλέον, εξετάζεται διεξοδικά η φορολογία που εφαρμόζεται στις υπεράκτιες εταιρίες και πώς αντιμετωπίζονται στο γενικότερο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο.

Στη σύγχρονη εποχή, οι υπεράκτιες εταιρίες διαδραματίζουν έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο. Βασικά, λειτουργούν ως εργαλείο για πολυεθνικές εταιρίες και όχι μόνο προκειμένου να εφαρμόσουν φορολογικές στρατηγικές που θα τους επιτρέψουν να μειώσουν τη φορολογική τους επιβάρυνση όσο το δυνατόν περισσότερο. Για να λειτουργήσουν αποτελεσματικά αυτές οι εταιρίες, χρειάζονται την ύπαρξη κατάλληλων φορολογικών παραδείσων και νομοθετικών πλαισίων που θα τους επιτρέπουν να λειτουργούν με ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση. Αυτό σημαίνει ότι οι χώρες που παρέχουν αυτό το φορολογικό και νομικό καθεστώς διαδραματίζουν επίσης έναν σημαντικό ρόλο στον λειτουργικό χώρο των υπεράκτιων εταιριών.

Στο πλαίσιο της εργασίας, γίνεται λεπτομερής ανάλυση των βασικών εννοιών που σχετίζονται με τις υπεράκτιες εταιρίες, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου σύστασής τους και των λόγων που οδηγούν στη δημιουργία αυτών των εταιριών. Επιπλέον, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας των υπεράκτιων εταιριών και αναδεικνύονται τα λάθη που μπορούν να συμβούν κατά τη χρήση τους. Ακόμα, αναφέρονται οι μη νόμιμες συναλλαγές που χρησιμοποιούνται από υπεράκτιες εταιρίες όπως ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος, τριγωνικές συναλλαγές και την φοροδιαφυγή. Επίσης παρουσιάζονται οι πέντε μεγάλες διαρροές δεδομένων που καλύπτονται από τη Διεθνή Κοινοπραξία Ερευνητικών Δημοσιογράφων (ICIJ). Τέλος αναλύεται, πως το Παγκόσμιο Φόρουμ του ΟΟΣΑ έχει προώθησε την εφαρμογή του προτύπου EOIR (Exchange of Information on Request) στις χώρες μέλη του ως προσπάθεια πάταξης τη επιθετικής φοροαποφυγής.

Λέξεις κλειδιά: υπεράκτιες εταιρίες, φορολογικοί παράδεισοι, φοροδιαφυγή, ξέπλυμα μαύρου χρήματος, τριγωνικές συναλλαγές, διαρροές δεδομένων

ABSTRACT

The main objective of this paper is to examine and present current issues regarding offshore companies and tax havens. Specifically, it explores in detail phenomena related to offshore companies, tax havens, and illegal activities associated with these companies. Furthermore, it thoroughly examines the taxation applied to offshore companies and how they are treated within the broader Greek legislative and institutional framework.

In the present day, offshore companies play an exceptionally important role. They function as tools utilized by multinational corporations, among others, to implement tax strategies that optimize their tax burden to the largest possible extent. To operate effectively, these companies require the existence of suitable tax havens and legal frameworks that allow them to operate with minimal tax liability. This means that countries providing the required tax and legal status also play a significant role in the operations of offshore companies.

Within the scope of this paper, a detailed analysis is conducted of the key concepts related to offshore companies, including their formation and the reasons behind their creation. Additionally, it presents the characteristics of the operation of offshore companies and highlights the pitfalls that can occur in their use. Furthermore, it mentions illegal transactions used by offshore companies, such as money laundering, triangular transactions, and tax evasion. It also presents the five major data leaks covered by the International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ). Finally, it analyzes how the Global Forum of OECD has promoted the implementation of the EOIR (Exchange of Information on Request) standard in its member countries as an effort to combat aggressive tax avoidance.

Keywords: offshore companies, tax havens, tax evasion, money laundering, triangular transactions, data leaks.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ABSTRACT	iii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	iv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	1
1.2 Σκοπός διπλωματικής.....	3
1.3 Δομή της διπλωματικής.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	5
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	13
ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ (OFFSHORE) ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	13
3.1 Ορισμός.....	13
3.2 Ιστορική Αναδρομή.....	13
3.3 Σύσταση.....	15
3.4 Κριτήρια επιλογής υπεράκτιου σχήματος.....	17
3.6 Μειονεκτήματα.....	22
3.7 Μορφές υπεράκτιων εταιρειών.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	32
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ	32
4.1 Ορισμός.....	32
4.2 Ιστορική Αναδρομή.....	32
4.3 Χώρες φορολογικοί παράδεισοι.....	34
4.4 Διαρροές δεδομένων και φορολογικοί παράδεισοι.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	37
ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	37
5.1 Δραστηριότητες υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα.....	37
5.2 Φορολογία υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα.....	39
5.3 Φορολογία αλλοδαπών εταιρειών στην Ελλάδα.....	44
5.4 Νομολογία Αρείου Πάγου.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	53

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	53
6.1 Φοροδιαφυγή	53
6.2 Ξέπλυμα μαύρου χρήματος.....	55
6.3 Τριγωνικές συναλλαγές	59
6.4 Μέτρα περιορισμού της δράσης παράνομων offshore δραστηριοτήτων.	60
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΕΤΑΙΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	64
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ- ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ.....	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Τα τελευταία χρόνια ολοένα και περισσότερες οικονομικές οντότητες επιλέγουν να ιδρύσουν εταιρίες σε χώρα που χαρακτηρίζεται «φορολογικός παράδεισος». Στους φορολογικούς παράδεισους ανήκουν κράτη τα οποία κατά το ΟΟΣΑ έχουν ήπιο φορολογικό καθεστώς και ειδική φορολογική πολιτική με χαμηλή φορολογία για τους ξένους επενδυτές. Ως «υπεράκτια» ή «offshore» ή «εξωχώρια» εταιρεία καλείται η οντότητα που έχει την έδρα της σε ξένη χώρα, η χώρα αυτή πρέπει να είναι διαφορετική από τη μόνιμη κατοικία των μετόχων της και το αντικείμενο δραστηριότητας της εταιρίας πρέπει να ασκείται σε άλλες χώρες εκτός της έδρας της.

Τα υπεράκτια (offshore) χρηματοοικονομικά κέντρα είναι ένα από τα πιο σημαντικά και ενδιαφέροντα νέα φαινόμενα στον διεθνή χρηματοπιστωτικό τομέα. Ο όρος έγινε ευρύτερα γνωστός στην Ελλάδα τα τελευταία 20 χρόνια, κυρίως γιατί συνδέθηκε με φαινόμενα φοροαποφυγής, αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υψηλή φορολόγηση που εφαρμόζεται. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οι off-shore trusts καθιερώνονται κυρίως για επιχειρηματικούς σκοπούς, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι νομικές οντότητες αυτού του είδους μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για προσωπικούς σκοπούς, όπως η διαχείριση οικογενειακής περιουσίας. Κάθε περίπτωση εξαρτάται από τους συγκεκριμένους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο καταστατικό του εκάστοτε trust.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, προσπαθεί να αναπτύξει την οικονομική και κοινωνική ευημερία των κρατών μελών της. Η βασική στρατηγική αυτού του στόχου βασίζεται στην υιοθέτηση βασικών κοινών πολιτικών που καλύπτουν διάφορες μακροοικονομικές συνιστώσες, όπως γεωργικά, νομισματικά και περιβαλλοντικά ζητήματα. Ο κύριος στόχος είναι η προώθηση μιας παγκόσμιας αγοράς που βασίζεται στην ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, ανθρώπων και κεφαλαίων εντός της ΕΕ. Παρά την ομοιογενή αυτή προσέγγιση, η ΕΕ στερείται κοινής δημοσιονομικής πολιτικής και διατηρεί σημαντικές διαφορές στους φορολογικούς κανόνες

μεταξύ των κρατών μελών της. Οι ετερογένειες των φορολογικών συστημάτων δημιουργούν ένα ευνοϊκό πλαίσιο στο οποίο οι πολυεθνικές επιχειρήσεις μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτές τις αποκλίσεις για να μειώσουν τη φορολογική τους επιβάρυνση. Μία από τις κύριες μορφές φοροαποφυγής που υιοθετούν οι πολυεθνικές εταιρείες είναι η μετατόπιση κερδών, η οποία συνεπάγεται τη μεταφορά εισοδήματος από χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε δικαιοδοσίες με χαμηλούς ή καθόλου φόρους μέσω πολλών διαύλων, εκμεταλλευόμενοι τα υπάρχοντα κενά, τις αναντιστοιχίες και τις φορολογικές διαφορές μεταξύ των χωρών του κόσμου, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ. Η μετατόπιση υπεράκτιων κερδών είναι σημαντικά πιο υψηλή από τη μετατόπιση κερδών εντός της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι οι πολυεθνικές εταιρείες τείνουν να μεταφέρουν τα κέρδη τους σε χώρες εκτός της ΕΕ, όπου οι φορολογικοί συντελεστές είναι χαμηλότεροι, προκειμένου να αποφύγουν τη φορολόγηση που θα υπόκειτο σε χώρες εντός της ΕΕ. Επίσης, οι τοποθεσίες όπου οι πολυεθνικές επιλέγουν να μετεγκαταστήσουν τα κέρδη τους επηρεάζονται από τις διαφορές στους φορολογικούς συντελεστές, καθώς και από τους φορολογικούς κανόνες κατά της φοροαποφυγής που ισχύουν στη χώρα υποδοχής. Οι φορολογικές διαφορές επηρεάζουν αρνητικά τα κέρδη προ φόρων που αναφέρθηκαν από εταιρείες ξένης ιδιοκτησίας που εδρεύουν στην ΕΕ, με εξαίρεση αυτές στη Βουλγαρία, την Κύπρο και την Ιρλανδία. Διαπιστώθηκε ότι το μέσο ποσό των κερδών που μεταφέρθηκαν από την ΕΕ σε παγκόσμιους φορολογικούς παραδείσους είναι 126,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι σχετιζόμενες ζημίες εσόδων από φόρο εισοδήματος εταιρειών ανέρχονται σε 33,68 δισ. ευρώ. Το μέσο ποσό των κερδών που μετατοπίστηκαν εντός των χωρών της ΕΕ λόγω φορολογικών διαφορών είναι 62,53 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι αντίστοιχες απώλειες εσόδων χρηματαποστολών ανέρχονται σε 17,54 δισ. ευρώ. Δεδομένου του σχετικά χαμηλού της συντελεστή χρηματαποστολών, η Ιρλανδία υπήρξε ο κύριος αποδέκτης των κερδών που μεταφέρθηκαν εντός της ΕΕ, με μέσο ετήσιο κέρδος ή κέρδη προ φόρων 58,6 δισεκατομμυρίων ευρώ και μέση αύξηση των εσόδων χρηματαποστολών κατά 7,32 δισεκατομμύρια ευρώ. Το συνδυασμένο ποσό κερδών που μετατοπίζεται εντός των χωρών της ΕΕ και από την ΕΕ σε παγκόσμιους φορολογικούς παραδείσους ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 186,5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Υπολογίστηκε, μέσω ενός κατά προσέγγιση υπολογισμού, ότι οι χώρες της ΕΕ χάνουν σχεδόν 51 δισ. ευρώ σε ετήσια έσοδα CIT.

Αξίζει να σημειωθεί, πως η ίδρυση και η λειτουργία μιας offshore εταιρείας από μόνη της δεν καθιστά αυτόματα παράνομες τις δραστηριότητές της ή τις συναλλαγές που πραγματοποιεί. Η διαφάνεια και η παροχή ενός ελάχιστου όγκου πληροφοριών ανά εταιρεία είναι απαραίτητες για τον περιορισμό των φαινομένων φοροδιαφυγής και παράνομων δραστηριοτήτων. Η

ταχύτητα ίδρυσης και σύστασης μιας νέας εταιρείας είναι ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι χώρες που φιλοξενούν offshore εταιρείες. Επιπλέον, η προσφορά ανωνυμίας ως προς τα στοιχεία των ιδρυτών και μετόχων μπορεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που παρέχει ευκαιρίες για ξέπλυμα χρήματος που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες. Τέλος, η αποφυγή του «πόθεν έσχες», βοηθάει στην απόκρυψη της πραγματικής πηγής και του τρόπου απόκτησης των κεφαλαίων που εισρέουν σε μια εταιρεία. Αυτή η πρακτική μπορεί να προσφέρει συγκριτικό πλεονέκτημα στους ιδρυτές, καθώς μπορούν να αποφύγουν την αποκάλυψη πιθανών παράνομων πηγών των κεφαλαίων τους. Στην Ελλάδα όπως και στις περισσότερες χώρες πολλά ακίνητα μεγάλης αξίας στα ακριβά προάστια και παραθεριστικά κέντρα, εμφανίζονται να ανήκουν σε offshore εταιρείες.

Περίπου το 50% του παγκόσμιου εμπορίου και το πάνω από 50% των τραπεζικών στοιχείων ενεργητικού διακινούνται μέσω των υπεράκτιων (offshore) . Μέσα από τις υπεράκτιες δικαιοδοσίες περνούν το 1/3 των άμεσων ξένων επενδύσεων από μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες. Η διακίνηση υπερόγκων κεφαλαίων παγκοσμίως λόγω της ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης από διάφορα κράτη χαμηλού ή μηδενικού ονομαστικού φόρου σε συνδυασμό με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, οδήγησαν σε ταχύτατη αύξηση των υπεράκτιων κέντρων.

1.2 Σκοπός διπλωματικής

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η βαθύτερη κατανόηση του όρου «offshore» ή «υπεράκτια» και η πλήρης αποσαφήνιση και ανάλυση των κριτηρίων επιλογής υπεράκτιου σχήματος , την διαδικασία σύστασης και τα φορολογικά οφέλη των υπεράκτιων (offshore) εταιριών. Επιπλέον, η συγκεκριμένη εργασία στοχεύει στην ανάλυση νομιμότητας αυτών των επιχειρήσεων, αναφέροντας τρόπους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ώστε να γίνει απόλυτα κατανοητό το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας καθώς, το φαινόμενο των υπεράκτιων εταιριών και των φορολογικών παραδείσων έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον πολλών επιχειρηματιών προσπαθώντας να βρουν λύσεις για να αυξήσουν την κερδοφορία τους . Τέλος, θα γίνει αναφορά στη φοροδιαφυγή δια μέσου των υπεράκτιων, στη σύγκριση των φορολογικών συντελεστών μεταξύ των χωρών για τις offshore και στην εφαρμογή τριγωνικών συναλλαγών.

1.3 Δομή της διπλωματικής

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρέχετε η σύνοψη βιβλιογραφίας παραθέτοντας συνοπτικά τα άρθρα και τις ακαδημαϊκές μελέτες που ασχολούνται με τις υπεράκτιες εταιρίες, φορολογικούς παραδείσους, την άνοδο της Κίνας στις υπεράκτιες κεφαλαιαγορές. και την σύνδεση των υπεράκτιων εταιρειών με παράνομες δραστηριότητες.

Στο τρίτο κεφάλαιο πραγματοποιείται μια ανάλυση των υπεράκτιων εταιριών. Συγκεκριμένα, προβάλλεται η εννοιολογική προσέγγιση των υπεράκτιων εταιριών, τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για να θεωρηθεί μια εταιρία ως υπεράκτια και αναλύεται ο τρόπος σύστασής τους. Επίσης, παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή των υπεράκτιων εταιριών, καθώς και τα κίνητρα που οδήγησαν στη δημιουργία τους. Εξετάζονται οι διάφορες μορφές υπεράκτιων εταιριών και παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία τους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η έννοια των φορολογικών παραδείσων με μια εννοιολογική προσέγγιση καθώς και η ιστορική αναδρομή. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά αυτών των παραδείσων, η διαδικασία δημιουργίας του φαινομένου, καθώς και οι πρόσφατες μεγάλες διαρροές δεδομένων που σχετίζονται με τους φορολογικούς παραδείσους.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση της φορολογίας που εφαρμόζεται σε αυτές τις εταιρίες και πώς αντιμετωπίζονται στο γενικότερο Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι διάφοροι νομικοί κανονισμοί που διέπουν τις υπεράκτιες εταιρίες στην Ελλάδα, καθώς και οι φορολογικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται σε αυτές. Επίσης, εξηγείται πώς αντιμετωπίζονται από το ευρύτερο ελληνικό νομικό και θεσμικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ελέγχου και εποπτείας.

Στο έκτο κεφάλαιο, αναφέρονται οι μη νόμιμες συναλλαγές που χρησιμοποιούνται απο υπεράκτιες εταιρίες. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η φοροαποφυγή, το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος, οι τριγωνικές συναλλαγές και παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι υπεράκτιες εταιρίες συμβάλλουν σε αυτό το φαινόμενο. Επιπρόσθετα, εξηγείται πώς αντιμετωπίζεται αυτό το ζήτημα σε διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών συμφωνιών και προσπαθειών για την καταπολέμησή του.

Τέλος, η διπλωματική εργασία κλείνει με την παρουσίαση των συμπερασμάτων, περιορισμών και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα, που προκύπτουν και την αναφορά στη σχετική βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνησή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Οι υπεράκτιες (offshore) εταιρείες αναπτύσσονται σε παγκόσμιο επίπεδο, και αυξάνονται με αλματώδεις ρυθμούς στη χώρα μας καθώς και σε πολλές άλλες χώρες εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Αγγλικός όρος offshore σημαίνει «εξωχώριος» ή «υπεράκτιος» δηλαδή πέρα από την ακτή, ενώ η οικονομική έννοια ορίζεται ως η δραστηριότητα που ασκείται στην αλλοδαπή, η οποία εκτελείται εκτός των νόμων της χώρας κατοικίας του επενδυτή. Συγκεκριμένα οι υπεράκτιες εταιρείες μπορεί να ιδρύνονται σε οποιοδήποτε χώρα του κόσμου, ωστόσο όχι οπουδήποτε, παρά μόνον όπου είναι δυνατό να αποκτηθούν φορολογικά πλεονεκτήματα. Οι εν λόγω εταιρείες δεν απαλλάσσονται απλώς από τον φόρο, απλώς επειδή αποτελούν υπεράκτιες εταιρείες, αλλά επειδή είναι υπεράκτιες εταιρείες εγγεγραμμένες σε φορολογικό παράδεισο. Η παγκοσμιοποίηση και η συνεχής προσπάθεια των επιχειρήσεων να αυξήσουν τη κερδοφορία τους οδήγησαν στην ανάπτυξη των υπεράκτιων εταιριών καθώς και των υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων. Για τα κέντρα αυτά χρησιμοποιείται συχνά ο όρος φορολογικός παράδεισος καθώς είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα λόγω των προνομίων και ευκαιριών που προσφέρουν, ως επακόλουθο όλο και περισσότεροι επιχειρηματίες να ενδιαφέρονται για την ίδρυση μιας τέτοιου είδους εταιρείας. Με τη χρήση αυτού του όρου έχει δημιουργηθεί μια αρνητική χροιά στο ευρύ κοινό, οι χώρες στις οποίες αναφέρεται προτιμούν να αποκαλούνται «διεθνή χρηματοπιστωτικά κέντρα», ωστόσο αναφέρονται συνήθως είτε ως «υπεράκτιες περιοχές» ή «υπεράκτιες δικαιοδοσίες».

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) , οι φορολογικοί παράδεισοι , είναι κρατικές οντότητες που δεν συνεργάζονται σε φορολογικό πεδίο. Είναι το κράτος που επιβάλλει χαμηλό ή μηδενικό ονομαστικό φόρο , που φορολογεί ευνοϊκά ορισμένες κατηγορίες εισοδημάτων προσφέρει σε κατοίκους τρίτης χώρας τη δυνατότητα να αποφύγουν την επιβολή φόρου στη χώρα φορολογικής κατοικίας τους, δεν διευκολύνει την παροχή και ανταλλαγή πληροφοριών, δεν θέτει ως προϋπόθεση την άσκηση ουσιαστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας των εταιριών που βρίσκονται εγκατεστημένες στο έδαφος του και έχει ως στόχο την προσέλκυση ξένων επενδυτών. Δεδομένου ότι, ένας επενδυτής επιθυμεί τη μείωση των φορολογικών του επιβαρύνσεων στην Ελλάδα με την διεύρυνση των δραστηριοτήτων και για το λόγο αυτό αποφασίζει να επενδύσει σε κάποια χώρα αποκαλούμενη «φορολογικός παράδεισος», οφείλει να είναι ενήμερος για την υφιστάμενη

νομοθεσία σχετικά με τις δραστηριότητές του σε κάθε χώρα και τις σχετικές συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις δύο χώρες με διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ.

Η χρήση των υπεράκτιων εταιριών έχει συνδυαστεί επίσης, με την φοροδιαφυγή / φοροαποφυγή και με το ξέπλυμα χρήματος τα οποία προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες. Συνήθως, υπάρχει καχυποψία σε οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα εμπλέκονται τέτοιας μορφής εταιρείες. Η καχυποψία αυτή οφείλεται στα χαρακτηριστικά των υπεράκτιων εταιριών όπως, η γρήγορη σύσταση με ελάχιστο κόστος ακόμα και μόνο από έναν μέτοχο με μηδαμινές δημοσιεύσεις, η προστασία απορρήτου των πραγματικών μετόχων, η διαφύλαξη από τραπεζικούς ελέγχους και η χωρίς περιορισμούς μεταφορά κερδών από χώρες με υψηλή φορολόγηση σε χώρες που αποτελούν φορολογικούς παραδείσους.

Ένας μεγάλος αριθμός από υπεράκτιες εταιρίες δημιουργείται για τη μείωση των κερδών ή την αύξηση του κόστους των μητρικών επιχειρήσεων μέσω εικονικών τριγωνικών συναλλαγών. Οι τριγωνικές συναλλαγές μπορεί να έχουν οφέλη τόσο για τα φυσικά πρόσωπα, όσο και για τις επιχειρήσεις. Παρ' όλα αυτά επιδρά στην οικονομία ενός κράτους. Τα πλεονεκτήματα οφείλονται στο γεγονός ότι μια εταιρεία ανάλογα με τις ανάγκες της υπεριμολογεί ή υποτιμολογεί προϊόντα. Με τον τρόπο αυτό γίνεται κατανομή του κέρδους που χρησιμοποιήθηκε για την απόδοση καθαρού κέρδους ή ζημίας προ φόρων σε άλλες αρμοδιότητες. Οι κίνδυνοι της αγοράς, οι λειτουργίες και οι όροι πώλησης των προϊόντων κατανέμονται ανάλογα του κόστους της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων μεταξύ των συνδεδεμένων εταιριών και την κερδοφορία τους, με στόχο την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

Η ύπαρξη ευνοϊκών νομοθεσιών κυρίως στις ανεπτυγμένες χώρες όπου οι επενδυτές μπορούν να μεταφέρουν χρήματα σε υπεράκτιες εταιρείες χωρίς να υπόκεινται σε αυστηρούς ελέγχους και φορολογικές ρυθμίσεις κάνει το έλεγχο αυτών των εταιριών δυσκολότερο. Έχουν γίνει προσπάθειες καταπολέμησης της φοροαποφυγής χωρίς όμως κάποιο ιδιαίτερο αποτέλεσμα. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής απαιτεί συνεργασία μεταξύ των κρατικών φορολογικών αρχών διεθνώς λόγω των παγκόσμιων συνεπειών αυτού του φαινομένου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η μη καταβολή φόρου από την υπεράκτια εταιρεία δεν θεωρείται παράνομη αλλά αντιθέτως λειτουργεί σύμφωνα με το νόμο, καθώς απαλλάσσεται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, από την καταβολή φόρου. Συνεπώς υπεράκτιες (offshore) εταιρείες είναι οι εταιρείες εκείνες που έχουν ιδρυθεί σε χώρες όπου η φορολογική νομοθεσία δεν ορίζει την επιβολή φόρων ή οι φόροι είναι αρκετά χαμηλοί εφόσον οι συγκεκριμένες εταιρείες δραστηριοποιούνται σε χώρες εκτός της έδρας τους. Σε σχέση με τις εμπορικές πράξεις που

πραγματοποιούνται , οι υπεράκτιες εταιρείες θεωρούνται ξένες καθώς δεν αποφέρουν έσοδα στην χώρα της έδρας τους. Ο σκοπός της σύστασης μιας τέτοιας εταιρείας συνίσταται κυρίως στην αποφυγή της αυξημένης φορολογίας. Επίσης, αυτές οι εταιρείες επωφελούνται από όρους εμπιστευτικότητας σε τυχόν συναλλαγματικό έλεγχο έχοντας προστασία έναντι της κυβερνητικής παρέμβασης και έναντι των ξένων πολιτικών αλλαγών. Είναι γεγονός ότι οι δραστηριότητες των offshore δεν θεωρούνται παράνομες, για τον λόγο αυτό έχουν ιδρυθεί πολλές offshore πολυεθνικές σε χώρες με χαμηλό έως μηδενικό ποσοστό φορολόγησης, για μια πιο συμφέρουσα φορολόγηση των κερδών τους. Υπάρχουν όμως χώρες που ανήκουν στους "φορολογικούς παραδείσους" οι οποίες θεωρούνται ανεπιθύμητες για τις ευρωπαϊκές φορολογικές υπηρεσίες, και η δημιουργία τέτοιας υπεράκτιας εταιρείας από τις χώρες αυτές ελέγχεται ενδελεχώς.

Σε άρθρο του ο Δημητρίου Δ. παραθέτει τα κριτήρια επιλογής ενός κατάλληλου σχήματος για την ίδρυση εξωχώριας εταιρείας. Η επιλογή αυτή είναι δύσκολη και απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή διότι εξαρτάται από τους σκοπούς και τις ανάγκες του ενδιαφερόμενου επενδυτή σε σχέση με την υπεράκτια εταιρεία.

Ο Δουβής Π.(2008) παρουσιάζει τις βασικές μορφές των υπεράκτιων εταιρειών , τις διαδικασίες δημιουργίας και λειτουργίας τους , τους λόγους ίδρυσης τους, τους τομείς δραστηριότητας τους καθώς και τις επιδράσεις τους σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Αναφέρει επίσης πως οι χώρες φορολογικών παραδείσων παρέχουν φορολογικά κίνητρα διότι είναι ο μόνος τρόπος που θα μπορούσαν να δελεάσουν ξένες επενδύσεις. Στη συνέχεια αναλύει τις τεχνικές επίτευξης της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω των φορολογικών παράδεισων και των offshore εταιριών. Τέλος κάνει αναφορά για το ξέπλυμα χρήματος καθώς αποτελεί ένα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζονται λόγω του ότι πολλές φορές προσφέρουν μεγαλύτερη ανωνυμία και λιγότερο αυστηρούς νομικούς κανονισμούς από τις συμβατικές τράπεζες.

Ο Κακαράς Α. (2008) αναλύει τον κόσμο των υπεράκτιων εταιρειών και της φοροαποφυγής, προσεγγίζοντας το θέμα από διαφορετικές πλευρές. Συγκεκριμένα, παρουσιάζει τις πρακτικές και τα κόλπα που χρησιμοποιούν οι πλούσιοι και οι εταιρείες για να αποφύγουν τον φόρο, εξηγεί τις νομικές και φορολογικές πτυχές της φοροαποφυγής, αναλύει τον ρόλο των τραπεζών και των δικηγόρων στη διασφάλιση της φοροαποφυγής, αναφέρεται στη σχέση μεταξύ της φορολογίας και της δημοκρατίας, και εξετάζει τις επιπτώσεις της φοροαποφυγής στην

οικονομία και την κοινωνία. Επιπλέον, παρουσιάζει πραγματικά παραδείγματα υπεράκτιων εταιρειών και προσώπων που έχουν αποκαλυφθεί για τη φοροαποφυγή τους.

Σύμφωνα με τον Αναγνωστός Σ. (2009), οι υπεράκτιες εταιρίες (offshore companies) μπορούν να έχουν διαφορετική φορολογική μεταχείριση ανάλογα με τον τρόπο που λειτουργούν και τον τόπο όπου δραστηριοποιούνται. Στην Ελλάδα, η φορολογική μεταχείριση των υπεράκτιων εταιριών εξαρτάται από τη φύση των εσόδων και των δραστηριοτήτων που ασκούν. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που λειτουργούν μέσω υπεράκτιων εταιριών μπορούν να ωφεληθούν από διάφορα φορολογικά κίνητρα, όπως το χαμηλότερο επίπεδο φορολογίας σε άλλες χώρες και η αποφυγή φορολογικών επιβαρύνσεων στη χώρα καταγωγής τους. Ωστόσο, πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι πιθανές συνέπειες και κινδύνους, όπως η φορολογική επιθεώρηση και η δυνητική επίπτωση στη φορολογική φειδωλότητα της επιχείρησης.

Ο Μελάς Δ. (2010) διερευνά το φαινόμενο του διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού και το ρόλο που διαδραματίζουν οι υπεράκτιες εταιρίες σε αυτόν τον τομέα. Αναφέρονται τα κίνητρα που οδηγούν τις εταιρίες να χρησιμοποιούν υπεράκτιες εταιρίες για φορολογικούς σκοπούς όπως, η μείωση φορολογικών επιβαρύνσεων, προστασία των περιουσιακών στοιχείων, αποφυγή νομικών περιορισμών. Επίσης αναλύονται τα κύρια χαρακτηριστικά των υπεράκτιων εταιριών και των νομικών δομών που χρησιμοποιούνται σε διεθνείς φορολογικούς σχεδιασμούς όπως, υπερεθνικότητα, ανωνυμία, ελάχιστη φορολογία, ευελιξία και μειωμένες απαιτήσεις αναφοράς. Ένα από τα μέτρα για την αντιμετώπιση του διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού είναι η επέκταση του φορολογικού αντικειμένου: Αρκετές χώρες έχουν επεκτείνει το φορολογικό αντικείμενο για να συμπεριλάβουν έσοδα που παράγονται από δραστηριότητες στο εξωτερικό και που αποφεύγονταν να φορολογηθούν λόγω του διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού. Τέλος γίνεται αναφορά στο ελληνικό φορολογικό σύστημα που αποτελείται από τρία επίπεδα φορολόγησης: τη φορολογία εισοδήματος, τη φορολογία κεφαλαίου και τη φορολογία κατανάλωσης. Η φορολογία εισοδήματος επιβαρύνει τα εισοδήματα που αποκτώνται από επαγγελματική δραστηριότητα ή άλλη πηγή εισοδήματος, ενώ η φορολογία κεφαλαίου επιβαρύνει τα κέρδη που προκύπτουν από την πώληση περιουσιακών στοιχείων. Το ελληνικό φορολογικό σύστημα διαθέτει αρκετά υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε σχέση με άλλες χώρες, και επομένως είναι πιθανότερο να υπάρχει κίνητρο για τις εταιρίες να αποφεύγουν τη φορολογία μέσω χρήσης υπεράκτιων εταιριών. Ωστόσο, οι νομικές δομές που χρησιμοποιούνται για αυτόν τον σκοπό δεν είναι απαραίτητα παράνομες, εφόσον είναι συμβατές με το ελληνικό δίκαιο και τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με τον Μπεζαντάκο (2014), το νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει αυστηρούς κανόνες για τις offshore εταιρίες και τις νομικές οντότητες. Οι κανονισμοί αυτοί αποσκοπούν στην αποτροπή της φοροδιαφυγής και της απάτης, καθώς και στην προώθηση της διαφάνειας στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕ έχει θεσπίσει διάφορους κανονισμούς και οδηγίες που απαιτούν από τις offshore εταιρίες να παρέχουν πληροφορίες για την ταυτότητά τους, τις δραστηριότητές τους και τους ενδιαφερόμενους μεριδίους τους. Επίσης, υπάρχουν κανόνες που απαιτούν από τις εταιρίες να καταβάλλουν φόρους στα κράτη μέλη όπου δραστηριοποιούνται, ανεξάρτητα από το αν η έδρα τους βρίσκεται σε άλλη χώρα. Η Αυστρία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο είχαν επικριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την πρακτική τους να μην ανταλλάσσουν επαρκείς πληροφορίες μεταξύ των φορολογικών αρχών τους. Ωστόσο, μετά από πιέσεις και κριτική από την ΕΕ, αυτές οι χώρες συμφώνησαν να ενισχύσουν τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις offshore εταιρίες και άλλες οντότητες. Όλες οι χώρες της ΕΕ συμφώνησαν να εφαρμόσουν τα πρότυπα της ΟΟΣΑ για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διαφάνεια στον φορολογικό τομέα. Επιπλέον, τα έσοδα από τόκους υπεράκτιων εταιρειών καλύπτονται από τον φόρο εισοδήματος στη χώρα του φορολογούμενου και υπόκεινται στο σύστημα προόδου του φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα. Ωστόσο, στην περίπτωση που τα έσοδα αυτά καλύπτονται από σύμβαση για αποφυγή διπλής φορολογίας, τότε ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει η συγκεκριμένη σύμβαση. Τέλος, στην περίπτωση που η υπεράκτια εταιρεία έχει έδρα σε φορολογικό παράδεισο εκτός ΕΕ και δεν υπάρχει ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της χώρας του φορολογούμενου και της χώρας της εταιρείας, τότε τα έσοδα αυτά μπορεί να μην φορολογούνται καθόλου.

Ο Schneider J. (2001) παρουσιάζει τους διάφορους τρόπους δημιουργίας εταιρειών σε φορολογικούς παραδείσους και τους αντίστοιχους νόμους και κανονισμούς που πρέπει να ακολουθηθούν. Επίσης, παρέχει πληροφορίες για τη δημιουργία τραπεζικών λογαριασμών σε διεθνείς τράπεζες και τη χρήση ανώνυμων καρτών πιστωτικής. Πρέπει να σημειωθεί ότι η πρακτική της εγκατάστασης εταιρειών σε φορολογικούς παραδείσους έχει καταλήξει σε αμφιλεγόμενες και παράνομες πρακτικές σε ορισμένες περιπτώσεις και μπορεί να αντιμετωπιστεί με αυστηρούς κανόνες και ποινές από τις αρχές των διαφόρων χωρών. Τέλος, οι υπεράκτιες εταιρείες συνήθως χρησιμοποιούν συγκεκριμένες δομές και τακτικές για την αποφυγή φόρων και τη διατήρηση του απορρήτου. Αυτές οι δομές μπορεί να περιλαμβάνουν εταιρείες μητρικές, θυγατρικές, εταιρείες κρυπτονομισμάτων, εταιρείες με διακριτικά ονόματα, και άλλες.

Όπως αναφέρει ο Shaxson Nicholas, (2011) υπάρχουν πολλές χώρες που επιδιώκουν να γίνουν φορολογικοί παράδεισοι συνήθως όμως οι μικρές χώρες με σκοπό να αποκτήσουν πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών για δημιουργία παγκόσμιων συναλλαγών σε αυτές, επιλέγουν σκόπιμα ένα καθεστώς με χαμηλό ή και μηδενικό ποσοστό φορολογίας. Εντούτοις τα οφέλη που αποκομίζουν δεν προέρχονται από τα έσοδα της φορολογίας αλλά στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Η οικονομική δραστηριότητα των μικρών νησιωτικών χρηματοπιστωτικών κέντρων είναι συνήθως πολύ μεγαλύτερη από το εθνικό τους ΑΕΠ και το ενεργητικό τους. Επίσης, οι τράπεζες και οι επενδυτικές εταιρείες που έχουν έδρα σε αυτά τα μικρά νησιά κατέχουν σημαντικό μερίδιο στην παγκόσμια διεθνή χρηματοπιστωτική αγορά.

Σύμφωνα με τον Mihi S.(2011) η πρωταρχική αιτία επιλογής φορολογικού παραδείσου για έναν επενδυτή εξαρτάται απόλυτα από τα συνολικά κέρδη που αυτή θα αποφέρει στην επιχείρηση σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί και την οικονομική πολιτική που ακολουθεί η εταιρεία. Κατά συνέπεια το είδος της φορολογικής επιβάρυνσης που θέλει να αποφύγει μια επιχείρηση θα ορίσει τον αντίστοιχο φορολογικό παράδεισο που θα εγκατασταθεί. Γίνεται επίσης αναφορά στις πολυεθνικές εταιρείες, οι οποίες χρησιμοποιούν τους φορολογικούς παραδείσους ως ένα μέσο για αποτελεσματική οικονομική διαχείριση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την επιστροφή των μερισμάτων τους σε ξένο νόμισμα.

Οι φορολογικοί παράδεισοι σύμφωνα με τον Botis.S (2014) θα πρέπει να έχουν κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά όπως, χαμηλά επίπεδα φορολογίας, ελάχιστη ή ανύπαρκτη νομοθεσία, προστασία εμπορικών και τραπεζικών πληροφοριών, έλλειψη διαφάνειας. Στα λεγόμενα φορολογικά καταφύγια εμφανίζονται πολύ συχνά οι διεθνείς τράπεζες, γεγονός που επηρεάζει σημαντικά την παγκόσμια οικονομία. Δημιουργούνται από τις τράπεζες υποκαταστήματα και άλλες θυγατρικές τράπεζες σε υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα, κάνοντας ευκολότερη την ολοκλήρωση των τραπεζικών διαδικασιών παρέχοντας προστασία απορρήτου και σύντομες διαδικασίες.

Η έρευνα των (Durney, A., Li, T., and Magnan, M., 2017) εξετάζει τον ρόλο των ελεγκτικών επιτροπών στη μείωση της φοροαποφυγής. Η έρευνα επικεντρώνεται στην ανάλυση δεδομένων από ένα δείγμα 4.073 επιχειρήσεων από 30 χώρες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, του Καναδά, της Κίνας και της Ιαπωνίας. Διαπίστωσαν ότι η ύπαρξη ελεγκτικών επιτροπών συνδέεται αρνητικά με τη φοροαποφυγή. Ειδικότερα, βρέθηκε ότι η παρουσία μιας ανεξάρτητης ελεγκτικής επιτροπής συνδέεται με τη μείωση της φοροαποφυγής και ότι αυτός ο ρόλος είναι πιο ισχυρός σε χώρες με υψηλότερο επίπεδο διαφάνειας και ισχυρότερους

θεσμούς. Επιπλέον, εξετάζει τη σχέση των πολυεθνικών που διαθέτουν θυγατρικές σε φορολογικούς παραδείσους για να μειώσουν τη φορολογική τους επιβάρυνση δείχνουν να έχουν χαμηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης. Η ύπαρξη θυγατρικών σε φορολογικούς παραδείσους συνήθως έχει αρνητική επίδραση στην αξία των μετοχών της εταιρείας, ειδικά όταν η εταιρεία είναι πιο εκτεθειμένη σε ρίσκα αναφορικά με την ανταγωνιστικότητα και τη διαφάνεια. Αυτό υποδηλώνει ότι οι επενδυτές προσδίδουν σημασία στη διαφάνεια και την επίδραση στη φήμη μιας εταιρείας όταν αξιολογούν την αξία των μετοχών της.

Οι Richard Gordon and Andrew P. Morris (2017) αναλύουν τις διακυμάνσεις των κανονιστικών πλαισίων που διέπουν τα υπεράκτια κέντρα (offshore financial centers - OFCs), όπως επίσης τον αντίκτυπο των Panama Papers, μιας διαρροής εγγράφων από την Panamanian law firm Mossack Fonseca, στη διεθνή πολιτική και ρυθμιστική κοινότητα. Επιπλέον, παρουσιάζουν τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις κυβερνήσεις και τις ρυθμιστικές αρχές σε απάντηση στη διαρροή των Panama Papers και αναλύει την αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων. Γίνεται επίσης και αναφορά στη φοροαποφυγή μέσω της χρήσης offshore κέντρων και παρέχουν κάποιες λύσεις για την αντιμετώπιση τους όπως στενότερη διεθνής συνεργασία, αναθεώρηση της φορολογικής νομοθεσίας, ενισχυμένη εποπτεία και διαφάνεια/ δημοσιότητα.

Ο K. M. Abraham (2019) εξετάζει το ρόλο των offshore κέντρων (OFCs) στην παγκόσμια διακίνηση χρήματος και τη χρηματοπιστωτική απάτη. Τα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα καθίστανται σημαντικά για την παγκόσμια οικονομία, καθώς συμβάλλουν στη δημιουργία και διαχείριση παγκόσμιου πλούτου. Ωστόσο, υπάρχει και η αρνητική πλευρά των offshore εταιρειών, ειδικά αν αποδειχθούν εμπλεκόμενες σε παράνομες δραστηριότητες όπως η απάτη και η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία και την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Παρά το γεγονός ότι οι πρακτικές αυτές μπορούν να παραβιάζουν τους διεθνείς κανονισμούς, επιτρέπουν σε επενδυτές και επιχειρήσεις να αποφύγουν φόρους και ρυθμίσεις, καθιστώντας τις οικονομίες τους πιο ανταγωνιστικές. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση τις παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον, η ύπαρξη offshore financial centers μπορεί να δυσκολεύει την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας και την πάταξη της διαφθοράς, καθώς οι επενδυτές μπορούν να κρύβουν τα κέρδη τους και τις περιουσίες τους σε αυτά τα κέντρα. Επίσης γίνεται αναφορά στο ξέπλυμα χρήματος όπου επιφέρει κάποιες συνέπειες όπως: οικονομικές απώλειες για την παγκόσμια οικονομία, αύξηση της ανισότητας, πολιτικές συνέπειες, κίνδυνος για την παγκόσμια ασφάλεια.

Οι Hannes F. Wagner και Stefan Zeume (2023) εστιάζουν στις μεγάλες διαρροές δεδομένων φορολογικού παραδείσου την περίοδο 2013-2021, και ιδιαίτερα στις πέντε μεγάλες διαρροές δεδομένων που καλύπτονται από τη Διεθνή Κοινοπραξία Ερευνητικών Δημοσιογράφων (ICIJ), οι οποίες καλύπτουν περισσότερες από 800.000 υπεράκτιες εταιρείες, δεκάδες εκατομμύρια έγγραφα και περισσότερα από 8 terabyte δεδομένων: τα Offshore Leaks, τα Luxembourg Leaks, τα Panama Papers, τα Bahamas Leak και τα Paradise Papers Leak.

Οι C Clayton, A Coppola, A Dos Santos, M Maggiori (2023) καταγράφουν την άνοδο της Κίνας στις υπεράκτιες κεφαλαιαγορές. Οι κινεζικές εταιρείες χρησιμοποιούν παγκόσμιους φορολογικούς παραδείσους για να αποκτήσουν πρόσβαση σε ξένο κεφάλαιο τόσο στις αγορές μετοχών όσο και στις αγορές ομολόγων. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, η παρουσία της Κίνας αυξήθηκε από το να συγκεντρώνει αμελητέα ποσά κεφαλαίου σε αυτές τις αγορές σε ένα ποσοστό που αντιστοιχεί σε περισσότερο από το μισό της έκδοσης μετοχών και περίπου ένα πέμπτο του συνολικού παγκόσμιου αξιόγραφου ομολόγου σε φορολογικούς παραδείσους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ (OFFSHORE) ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

3.1 Ορισμός

Υπεράκτιες ή ή εξωχώριες ή υπερπόντιες εταιρείες προέρχονται από τον Αγγλικό όρο offshore που σημαίνει «έξω από την ακτή» ή αλλιώς «εκτός επικράτειας». Κατ' επέκταση υπεράκτιες ονομάζονται οι αλλοδαπές εταιρείες ή γενικότερα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ανεξαρτήτως νομικού τύπου, που εδρεύουν σε χώρα στην οποία ισχύει φιλικότερο φορολογικό καθεστώς και ελέγχονται από αυτήν. Έτσι, μια υπεράκτια εταιρεία θεωρείται μια εταιρεία που εδρεύει σε ξένη χώρα με σκοπό να επωφεληθεί από τις ξένες φορολογικές ρυθμίσεις και να ελαχιστοποιήσει τα φορολογικά της έξοδα. Συνεπώς η διαφοροποίηση μεταξύ των εγχώριων και αλλοδαπών εταιρειών πηγάζει από την ύπαρξη διαφορετικών παραγόντων, όπως η πραγματική τοποθεσία της επιχειρηματικής δραστηριότητας και η καταστατική έδρα της εταιρείας, καθώς και η επιλογή του κράτους δικαίου που χαρακτηρίζεται ως «φορολογικός παράδεισος» (tax haven).

Ως «υπεράκτια» ή «εξωχώρια» εταιρεία σύμφωνα με τον επίσημο ορισμό που έχει δοθεί από την ελληνική νομοθεσία (ν. 3091/2002 και πολ.1041/5.3.2003), ορίζεται η εταιρεία η οποία έχει την έδρα της σε αλλοδαπή, άρα σε χώρα εκτός της εθνικής επικράτειας του κράτους της μόνιμης κατοικίας των μετόχων και η δραστηριότητα της εταιρίας πρέπει να ασκείται αποκλειστικά και μόνο σε άλλες χώρες εκτός της έδρας της και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης.

3.2 Ιστορική Αναδρομή

Οι υπεράκτιες εταιρείες έχουν ιστορική παρουσία στη διεθνή οικονομία εδώ και πολλές δεκαετίες, που αρχίζει από τα τέλη του 19ού αιώνα, όταν οι πετρελαϊκές εταιρείες από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Δυτική Ευρώπη άρχισαν να αναζητούν τρόπους για να αποφύγουν τους υψηλούς φόρους και τις αυξανόμενες ρυθμίσεις στις χώρες τους. Σύντομα, οι εξωχώριες εταιρείες έγιναν δημοφιλείς στους επιχειρηματίες και τους επενδυτές, οι οποίοι έψαχναν τρόπους να μειώσουν τους φόρους που έπρεπε να πληρώνουν. Η αρχή έγινε για την αποφυγή

φορολόγησης φυσικών προσώπων, έπειτα για την αποφυγή διπλής φορολογίας των εταιριών και τέλος χρησιμοποιήθηκαν από εταιρείες που ήθελαν μηδενική φορολόγηση ή διακίνηση κεφαλαίων από παράνομες δραστηριότητες.

Ο θεσμός εντοπίστηκε για πρώτη φορά στις Πολιτείες του New Jersey όπου είχε θεσπιστεί ένα ευνοϊκό νομοθετικό πλαίσιο ως προς τη σύσταση και εγκατάσταση εταιρειών, για να μπορέσει να προσελκύσει μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων από άλλες πολιτείες για να ενισχυθεί ο δημόσιος τομέας της. Μετέπειτα κατάφερε να καθιερώσει νομοθεσία ομίλων, όπου δίνεται η δυνατότητα συνδεδεμένων εταιριών να μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ενδοομιλική τιμολόγηση για να μειώσουν τους φόρους που καταβάλλονται. Στη συνέχεια ακολούθησε και η Πολιτεία του Delaware καθώς και οι Βρετανοί οι οποίοι εξέλιξαν τον θεσμό για να αντιμετωπίσουν τους πολιτικούς κινδύνους κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου .

Έπειτα, στις αρχές του 20ου αιώνα, μετά την κατάρρευση του συστήματος του Bretton Woods και την αφαίρεση των περιορισμών που επιβάλλονταν στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων ακολούθησε η οικονομική ανάπτυξη, η άνθιση του διεθνούς εμπορίου και των επενδύσεων έθεσαν τα πρώτα θεμέλια για τη δημιουργία φορολογικών παράδεισων και στην Ευρωπαϊκή ήπειρο. Παράλληλα, η φορολογική επιβάρυνση που είχαν υποστεί οι πιο εύποροι οικονομικά ιδιώτες στις βιομηχανικές χώρες άρχισε να αυξάνεται, καθώς οι κυβερνήσεις αναζητούσαν περισσότερους πόρους για τη χρηματοδότηση των δαπανών τους, με αποτέλεσμα να οδηγήσουν στην ραγδαία αύξηση του ενδιαφέροντος για την δημιουργία υπεράκτιων δικαιοδοσιών και εντός της Ευρωπαϊκής ζώνης. Αξίζει να σημειωθεί πως η Ελβετία έγινε η πρώτη χώρα που πρότεινε ένα φορολογικό καθεστώς που επιτρέπει σε ξένες εταιρείες να ιδρύονται και να διαχειρίζονται στη χώρα χωρίς να πληρώνουν φόρους στην Ελβετία. Η θέσπιση το 1934 ενός πολύ αυστηρού νομοθετικού πλαισίου σχετικά με το τραπεζικό απόρρητο στην Ελβετία, δημιούργησε ένα περιβάλλον εμπιστευτικότητας και ασφάλειας για τους καταθέτες και τους πελάτες. Εκείνο το διάστημα υπήρξε σημαντική ανάπτυξη των εταιρειών καταπιστευματικής διαχείρισης κεφαλαίων μεταξύ του τριγώνου Ελβετίας, Λιχτενστάιν και Λουξεμβούργου. Το πρότυπο αυτό ακολούθηθηκε και υιοθετήθηκε κάποιες φορές με μικρές διαφορές και από άλλες εξωχώριες δικαιοδοσίες.

Τέλος, από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 έως και σήμερα και το πιο σημαντικό από την άποψη της εξέλιξης του φαινομένου των υπεράκτιων εταιρειών ήταν η άνοδος της αγοράς του ευρώ στο City του Λονδίνου. Η αγορά αυτή δημιουργήθηκε από μια ανεπίσημη συμφωνία μεταξύ της Τράπεζας της Αγγλίας και των εμπορικών τραπεζών του City, ώστε να επιτρέπεται

κάθε συναλλαγή σε ξένο νόμισμα μεταξύ δύο κρατών μέσω Λονδίνου. Χώρες του Βρετανικού υπερπόντιου εδάφους όπως Γιβραλτάρ, Νησιά Κέιμαν, Βερμούδες αποτελούν υπεράκτια κέντρα που βρίσκονται υπό τον Βρετανικό έλεγχο και ανήκουν στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό και χρηματοοικονομικό σύστημα.

3.3 Σύσταση

Στα περισσότερα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα η διαδικασία ίδρυσης μιας εξωχώριας (offshore) εταιρείας αποτελεί μια σχετικά εύκολη καθώς και γρήγορη διαδικασία. Επιπλέον οι διαδικασίες μπορούν να διαφέρουν από χώρα σε χώρα και μάλιστα σε κάποιες χώρες απαιτείται λιγότερος χρόνος από την ίδρυση μιας ενδοχώριας εταιρείας. Στις περισσότερες περιπτώσεις την διαδικασία αναλαμβάνουν οργανωμένα γραφεία, εξουσιοδοτημένα νομικά ή ακόμα και φυσικά πρόσωπα στις χώρες δικαιοδοσίας. Το πρόσωπο που είναι εξουσιοδοτημένο να ιδρύσει την εταιρεία φροντίζει να καταβάλλονται τακτικά προς το κράτος τα ετήσια τέλη της εξωχώριας εταιρείας ώστε να διατηρείται η νομική της υπόσταση έναντι τρίτων σύμφωνα με την νομοθεσία. Συνήθως το καταστατικό της εταιρείας έχει μορφή απλού εγγράφου ιδιωτικού δικαίου που παρέχει βασικές πληροφορίες σχετικά με την ίδρυση, την επωνυμία, τον εταιρικό τύπο, το μετοχικό κεφάλαιο, τον τύπο των μετοχών, τον μέτοχο ιδρυτή της, το σκοπό ίδρυσής της, τις δραστηριότητες που θα αναπτύξει και τα δικαιώματα των μελών της. Το έγγραφο αυτό, κατατίθεται στο μητρώο εταιριών της εκάστοτε χώρας, εγκρίνεται και επικυρώνεται από την αρμόδια αρχή.

Έγγραφα που απαιτούνται:

- ✓ Το έγγραφο ίδρυσης της εταιρείας (Articles of Incorporation ή Memorandum of Association): Περιέχει βασικές πληροφορίες, όπως επωνυμία, σκοπός ίδρυσης, τομείς δραστηριοτήτων, τύπος μετοχών, κεφάλαιο κλπ.
- ✓ Εσωτερικός κανονισμός (By-laws, ή Articles of Association): περιλαμβάνει τους κανόνες λειτουργίας και επιπλέον καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις όσων συμμετέχουν στην εταιρεία.
- ✓ Μετοχές ή πιστοποιητικά των μετοχών.
- ✓ Σφραγίδα της εταιρείας.
- ✓ Πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ της υπεράκτιας εταιρείας

Μέτοχοι

Στις περισσότερες χώρες η ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρείας μπορεί να γίνει ακόμα και από έναν μέτοχο. Η νομοθεσία ορισμένων δικαιοδοσιών προβλέπει τον ελάχιστο αριθμό 2 μετόχων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα στις Μπαχάμες, συχνά απαιτείται η παρουσία ενός τουλάχιστον ιδρυτικού μετόχου φυσικού προσώπου. Αυτό γίνεται για να διασφαλιστεί ότι η εταιρεία έχει μια πραγματική ύπαρξη και δεν είναι απλώς ένα εργαλείο για φορολογικές ελαφρύνσεις ή άλλους σκοπούς.

Μετοχές

Στην περίπτωση των υπεράκτιων (offshore) εταιρειών, η έκδοση μετοχών δεν είναι πάντα απαραίτητη. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εταιρείες αυτές μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς να έχουν μετοχές. Στην περίπτωση αυτή, η ιδιοκτησία της εταιρείας δεν καθορίζεται από την κατοχή μετοχών αλλά από τη σύσταση και το καταστατικό της εταιρείας. Οι μετοχές των συγκεκριμένων εταιρειών διακρίνονται σε ονομαστικές ή ανώνυμες (εις τον κομιστή) μετοχές.

Κεφάλαιο

Οι περισσότερες χώρες ορίζουν ένα πολύ μικρό ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρείας (π.χ Μπαχάμες 1 δολάριο). Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δυνατόν το εταιρικό κεφάλαιο να καταβληθεί σε τραπεζικό λογαριασμό, ενώ σε άλλες περιπτώσεις επιτρέπεται η καταβολή του σε εμπράγματα στοιχεία. Όπως επίσης σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εποπτικές αρχές απαιτούν πιστοποίηση της καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αυτό δεν είναι απαραίτητο. Αυτό εξαρτάται από την νομοθεσία της εκάστοτε χώρας. Το κεφάλαιο των υπεράκτιων εταιρειών συνήθως είναι ονομαστικό και μη καταβλητέο κατά την ίδρυση της εταιρείας. Σε αρκετές περιπτώσεις δεν καθορίζεται κατώτατο όριο της ονομαστικής αξίας της μετοχής. Υπάρχει δυνατότητα τροποποίησης μετοχικού κεφαλαίου, οι αλλαγές που μπορούν να γίνουν στο μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να περιλαμβάνουν αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, ενοποίηση ή διαίρεση των μετοχών σε διαφορετικές κατηγορίες και ακύρωση μετοχών.

Διοίκηση

Η διοίκηση της εταιρείας ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Επιτρέπεται το Διοικητικό Συμβούλιο να απαρτίζεται από έναν μόνο διευθυντή αλλά συνήθως αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν αλλοδαποί ή μη μέτοχοι ενήλικες. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, η

οποία είναι αρμόδια να εκλέγει, να διορίζει και να ανακαλεί ανά πάσα στιγμή τα μέλη του. Τέλος, η επανεκλογή των μελών του Δ.Σ εξαρτάται από το καταστατικό της εταιρείας και τις αποφάσεις που λαμβάνει η Γ.Σ.

3.4 Κριτήρια επιλογής υπεράκτιου σχήματος

Πολλοί είναι οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη από μια εταιρεία κατά την επιλογή της καταλληλότερης δικαιοδοσίας για την ίδρυση μια υπεράκτιας εταιρείας. Η επιλογή εξαρτάται από τους σκοπούς του επιχειρηματία σε συνδυασμό με το κατά πόσον η δικαιοδοσία αυτή καλύπτει τους σκοπούς αυτούς. Αναλυτικότερα τα κριτήρια επιλογής ενός υπεράκτιου σχήματος που θα πρέπει να εξετάζονται ξεχωριστά σε κάθε περίπτωση ανάλογα με τους σκοπούς του εκάστοτε επιχειρηματία είναι τα ακόλουθα:

➤ Πολιτικοοικονομική σταθερότητα και η αξιοπιστία της χώρας της δικαιοδοσίας

Το σημαντικότερο κίνητρο για την επιλογή μιας υπεράκτιας δικαιοδοσίας είναι η πολιτική και οικονομική σταθερότητα. Οι επιχειρήσεις θέλουν να επιλέξουν χώρες με σταθερή πολιτική και οικονομική κατάσταση, καθώς αυτό μπορεί να επηρεάσει την ασφάλεια των επενδύσεων και τη δυνατότητα να διατηρήσουν την ύπαρξή τους στα τραπεζικά ιδρύματα της χώρας. Μια χώρα με σταθερή πολιτική κατάσταση μπορεί να παρέχει μια πιο αξιόπιστη νομική βάση με αποτέλεσμα να μειώσει τους κινδύνους που σχετίζονται με τη χρήση υπεράκτιων σχημάτων. Εταιρείες που εδρεύουν σε χώρες «φορολογικούς παραδείσους» συνήθως αντιμετωπίζονται με δυσπιστία λόγω της φήμης αυτών των χωρών για φορολογική αποφυγή ή απάτη. Άρα το κύρος και η αξιοπιστία της χώρας δικαιοδοσίας είναι συνήθως αντιστρόφως ανάλογη με την υπέρμετρη λειτουργική ελευθερία.

➤ Σύγχρονη και ευέλικτη νομοθεσία

Η υπέρμετρη γραφειοκρατία σε μια χώρα μπορεί να καθιστά τη διαδικασία ίδρυσης μιας επιχείρησης περίπλοκη και χρονοβόρα, με αποτέλεσμα να αποθαρρύνει τους επενδυτές από την επιλογή αυτής της χώρας για την εγκατάσταση της επιχείρησής τους. Η ύπαρξη σύγχρονης και ευέλικτης νομοθεσίας στις υπεράκτιες δικαιοδοσίες ελκύουν τους επιχειρηματίες καθώς παρέχουν ευνοϊκά φορολογικά καθεστάτα, ευέλικτους όρους για την ίδρυση και λειτουργία των εταιρειών, καθώς και γρήγορες και απλές διαδικασίες για την ίδρυση και την επίλυση διαφορών. Οι φορείς μιας υπεράκτιας εταιρείας ζητούν συνήθως επιπλέον ελευθερία και ευελιξία στη διοίκηση και τη λειτουργία της εταιρείας τους, καθώς και λιγότερη γραφειοκρατία και υποχρεωτική εποπτεία.

➤ Φορολογικές και άλλες διευκολύνσεις

Η παροχή φορολογικών διευκολύνσεων είναι ένα από τα βασικότερα κριτήρια επιλογής μιας υπεράκτιας δικαιοδοσίας. Οι περισσότερες δικαιοδοσίες φορολογούν τις εταιρείες αυτές με χαμηλούς συντελεστές έως και καθόλου. Υπάρχουν και άλλες φορολογικές διευκολύνσεις που μπορούν να παρέχουν, όπως:

- Μειωμένος ή μηδενικός συντελεστής παρακράτησης φόρου κατά τη διανομή μερισμάτων.
- Μειωμένος ή μηδενικός φόρος στις κερδοσκοπικές δραστηριότητες ή στις κερδοσκοπικές συναλλαγές.
- Μειωμένος ή μηδενικός φόρος επί των τόκων και των διαφορών άλλων εισοδημάτων.
- Μειωμένος ή μηδενικός φόρος επί των κερδών από την πώληση μετοχών ή άλλων περιουσιακών στοιχείων.
- Μη επιβολή φόρου στη μεταβίβαση ακινήτων που κατέχει η εταιρεία εκτός της υπεράκτιας δικαιοδοσίας και κατά τη μεταβίβαση των τίτλων της εταιρείας.

Οι υπεράκτιες δικαιοδοσίες συνήθως παρέχουν πολλές διαφορετικές μορφές φορολογικών διευκολύνσεων όπως, απαλλαγή από δασμούς και τέλη και η μειωμένη υποχρέωση ή η ολοκληρωτική απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής εργοδοτικών εισφορών.

➤ Υπαρξη συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας

Όταν ένας φορολογούμενος έχει πηγές εισοδήματος σε παραπάνω από μία χώρα, ή αποκτά και διατηρεί κινητή ή ακίνητη περιουσία σε χώρα που δεν είναι μόνιμος φορολογικός κάτοικος μπορεί να είναι υπόχρεος να πληρώσει φόρο στη χώρα κατοικίας του για το εισόδημά του και επίσης να πληρώσει φόρο στη χώρα όπου προέρχεται το εισόδημά του. Αυτό σημαίνει ότι η φορολογία μπορεί να επιβάλλεται βάσει της αρχής της "κατοικίας" ή της αρχής της "πηγής". Η εφαρμογή της μίας ή της άλλης αρχής εξαρτάται από το συγκεκριμένο φορολογικό σύστημα της κάθε χώρας και τις συμφωνίες που έχει συνάψει με άλλες χώρες για την αποφυγή της διπλής φορολογίας. Η διπλή φορολόγηση κερδών είναι ένα ακόμη παράδειγμα της έλλειψης εναρμόνισης των φορολογικών συστημάτων που οδηγεί σε δυσκολίες για τις εταιρείες και τους επενδυτές.

Η διπλή φορολογία μπορεί να αποθαρρύνει τις επενδύσεις και να δυσχεράνει την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών και της κινήσεως κεφαλαίων μεταξύ διαφορετικών χωρών.

Οι χώρες που διαθέτουν ένα δίκτυο Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με άλλες χώρες μπορούν να μειώσουν τον κίνδυνο διπλής φορολόγησης και να διευκολύνουν τις διασυνοριακές επενδύσεις και επιχειρήσεις. Επιπλέον, οι διμερείς συμβάσεις μπορούν να περιλαμβάνουν διατάξεις για τη μείωση των φόρων που πρέπει να πληρώσουν οι επενδυτές στις χώρες που συμμετέχουν στη συμφωνία, μέσω της αναγνώρισης των φορολογικών ελαφρυντικών ή των απαλλαγών που παρέχονται από τη μία χώρα στους επενδυτές της άλλης. Οι χώρες που διαθέτουν μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές συνήθως δεν έχουν συνάψει διμερείς συμβάσεις ενώ αντίθετα οι χώρες που έχουν χαμηλή αλλά όχι ανύπαρκτη άμεση φορολογία συνήθως προσφέρουν και οφέλη από τις συμβάσεις.

Οι διμερείς συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας δίνουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να μειώσουν τη φορολογική τους επιβάρυνση σε διεθνείς συναλλαγές, αποφεύγοντας την καταβολή φόρων σε δύο διαφορετικές χώρες για τα ίδια εισοδήματα. Αυτό γίνεται επιτρέποντας στην επιχείρηση να αποδώσει φόρο μόνο σε μία χώρα, συνήθως στη χώρα κατοικίας της επιχείρησης, η οποία στη συνέχεια παρέχει πιστώσεις φόρου για την εξόφληση των φόρων σε άλλες χώρες όπου έχει πραγματοποιηθεί επιχειρηματική δραστηριότητα. Συνήθως, οι διμερείς συμβάσεις έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης στις επιχειρήσεις σε σχέση με την περίπτωση όπου δεν υπήρχε συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας. Ωστόσο δεν επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να αποφύγουν εντελώς τη φορολογία.

Η Ελλάδα έχει ενσωματώσει τις αρχές "κατοικίας" και "πηγής" στη φορολογική της νομοθεσία, ενώ έχει επίσης συνάψει συμβάσεις με πολλές χώρες για την αποφυγή της διπλής φορολογίας.

➤ Απόρρητο

Συνήθως οι μέτοχοι των υπεράκτιων εταιρειών είναι επενδυτικά ταμεία, άλλες εταιρείες ή ιδιώτες επενδυτές, οι οποίοι επιθυμούν να απολαύσουν τα οφέλη της χαμηλής φορολογίας και της ευνοϊκής νομοθεσίας των υπεράκτιων ζωνών χωρίς να αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους. Τα εγγύα εχεμύθειας αποτελούν ένα από τα πιο καθοριστικά κριτήρια επιλογής υπεράκτιας δικαιοδοσίας. Η απουσία δημοσίων αρχείων και μητρώων εξασφαλίζει την ανωνυμία των μετόχων και επιτρέπει στην υπεράκτια εταιρεία να λειτουργεί με σχετική ανεξαρτησία από τοπικές αρχές. Η δυνατότητα χρήσης θεματοφυλάκων και εμπιστευματοδόχων μετόχων (nominee shareholders) επίσης συμβάλλει στη διασφάλιση της ανωνυμίας των μετόχων και επιτρέπει στην υπεράκτια εταιρεία να λειτουργεί με μεγαλύτερη ευελιξία στον τομέα της

διαχείρισης των μετοχών της. Τέλος, η νομοθετική δυνατότητα για μετοχές στον κοιμιστή επιτρέπει στην υπεράκτια εταιρεία να διατηρήσει την ανωνυμία των μετόχων της, ενώ ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η ασφάλεια της ιδιοκτησίας της εταιρείας.

Παρόλο που υπάρχουν πιέσεις για άρση του απορρήτου στις υπεράκτιες δικαιοδοσίες, έχουν αναπτυχθεί πολλοί μηχανισμοί για τη διατήρησή του. Για παράδειγμα, υπάρχουν υπεράκτιες αγορές που προσαρμόζουν το θεσμικό τους πλαίσιο στις επιταγές των on-shore αγορών και διατηρούν το απόρρητο των καταθετικών προϊόντων, εκτός από τις ερευνητικές ενέργειες για οικονομικά εγκλήματα.

3.5 Πλεονεκτήματα

Ο κύριος στόχος μιας υπεράκτιας εταιρείας είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους. Οι εταιρείες πρέπει να καταβάλλουν φόρους πάνω στα κέρδη τους, και αυτό μειώνει το καθαρό κέρδος που απομένει για τους μετόχους ή τους επενδυτές. Για τον λόγο αυτό οι επενδυτές στρέφονται στους φορολογικούς παραδείσους όπου παρέχονται πολλά νομικά, οικονομικά και φορολογικά κίνητρα, με απώτερο σκοπό τη συσσώρευση κεφαλαίων στη χώρα εγκατάστασης της εταιρείας. Τα καθοριστικά προνόμια για την ίδρυση και διατήρηση μιας υπεράκτιας εταιρείας είναι τα παρακάτω:

Η ταχύτητα και η απλότητα των διαδικασιών σύστασης τους:

Η διαδικασία σύστασης μιας υπεράκτιας εταιρείας συνήθως είναι απλοποιημένη και ταχύτατη (μπορεί να συσταθεί σε μία μόλις ημέρα) σε σύγκριση με τις παραδοσιακές εταιρείες σε εθνικό επίπεδο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπάγονται συνήθως σε ειδικούς νόμους και κανονισμούς, που στοχεύουν στη διευκόλυνση της σύστασης και λειτουργίας τους. Επιπλέον, συχνά δεν απαιτείται η παρουσία του επενδυτή (μπορεί να συσταθεί ακόμα και από έναν μοναδικό μέτοχο) στη χώρα εγκατάστασης της εταιρείας, καθιστώντας την εγκατάσταση ακόμη πιο ευέλικτη και επιτρέποντας την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε διεθνές επίπεδο με μεγαλύτερη άνεση.

Το χαμηλό κόστος σύστασης και λειτουργίας τους:

Για την σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρείας δεν είναι απαραίτητη η επ' αμοιβή νομική συμβουλή ή ενέργειες από εξωτερικούς συνεργάτες και συνήθως δεν απαιτείται η ανάληψη επιπλέον γραφειοκρατικού κόστους, όπως δημοσιεύσεις στο ΦΕΚ ή εγγραφές σε

επιμελητήρια, κ.ο.κ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το κόστος αυτό ξεκινάει από τα 800\$. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική μείωση του συνολικού κόστους λειτουργίας της εταιρείας, επιτρέποντας τη διατήρηση υψηλότερων κερδών.

Η δυνατότητα διατήρησης της ανωνυμίας του μετόχου:

Σύμφωνα με το διεθνές φορολογικό δίκαιο, η διατήρηση ανωνυμίας του πραγματικού μετόχου μιας εξωχώριας εταιρείας είναι νόμιμη και επιτρέπεται σε πολλές χώρες. Αυτό συνήθως επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης ενός ονόματος μετόχου ή μέσω της χρήσης ενός "trust" ή ενός "nominee director", οι οποίοι είναι νομικά πρόσωπα που κατέχουν τις μετοχές για λογαριασμό του πραγματικού μετόχου. Η διατήρηση της ανωνυμίας του πραγματικού μετόχου μπορεί να παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια και προστασία στους μετόχους, ειδικά σε περιπτώσεις όπου οι επιχειρηματίες ή οι επενδυτές επιθυμούν να διατηρήσουν την απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με τα οικονομικά τους συμφέροντα και να προστατεύονται από πιθανές νομικές ή φορολογικές επιπτώσεις.

Η παροχή άλλων σημαντικών οικονομικών κινήτρων:

Επιπλέον υπάρχουν κι άλλα οικονομικά κίνητρα όπως η αποφυγή πληρωμής φόρων, αποφυγή του «πόθεν έσχες» και αποφυγή πληρωμής φόρων κληρονομιάς και μεταβίβασης ακινήτου. Η δυνατότητα διατήρησης της ανωνυμίας του μετόχου επέτρεπε μέχρι πρόσφατα τη χρήση των υπεράκτιων εταιρειών για την απόκρυψη εσόδων και περιουσιακών στοιχείων και την αποφυγή φόρων. Παρόλα αυτά, η δυνατότητα αυτή δεν παρέχει απόλυτη προστασία στα περιουσιακά στοιχεία των πραγματικών μετόχων από πιθανές μελλοντικές απαιτήσεις από πιστωτές ή από αρχές εποπτείας και φορολόγησης.

Αδυναμία του κράτους ή οποιουδήποτε οργανισμού να προβεί σε κατασχέσεις για χρέη:

Μία από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα κράτη και οι οργανισμοί στο να επιβάλλουν κατασχέσεις για χρέη στις υπεράκτιες εταιρείες είναι η δυσκολία στην εξακρίβωση της ταυτότητας των πραγματικών μετόχων και των περιουσιακών τους στοιχείων. Συχνά, οι υπεράκτιες εταιρείες είναι καταχωρημένες σε διάφορες δικαιοδοσίες και χρησιμοποιούνται συχνά πολύπλοκες δομές ιδιοκτησίας, όπως τα offshore trusts, που καθιστούν δύσκολη την εξακρίβωση της πραγματικής ιδιοκτησίας και των διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, οι εταιρείες αυτές πολλάκις επιλέγουν να καταθέτουν τα κεφάλαια τους σε τράπεζες σε άλλες δικαιοδοσίες, που είναι δύσκολο να παρακολουθούνται από τις αρχές του κράτους.

Αυτό μπορεί να καθιστά δύσκολη τη διαδικασία της επιβολής των κατασχέσεων, καθώς η διαδικασία απαιτεί την παρακολούθηση και τη συνεργασία με τράπεζες σε διαφορετικές δικαιοδοσίες.

3.6 Μειονεκτήματα

Οι υπεράκτιες δραστηριότητες όπως και οποιαδήποτε άλλη μορφή οικονομικής οντότητας εμφανίζουν ορισμένα μειονεκτήματα και είναι τα εξής:

- ❖ Συνήθως απαγορεύεται η διατήρηση των εργαζομένων ή η διεξαγωγή εργασιών στη δικαιοδοσία εντός της οποίας συστάθηκαν οι υπεράκτιες εταιρείες και αυτό εξαρτάται από τις νομικές προδιαγραφές της εκάστοτε δικαιοδοσίας και τον τύπο της εταιρείας.
- ❖ Η επιφυλακτικότητα του αγοραστή για αγορά μετοχών σε περιπτώσεις όπου το ακίνητο ανήκει σε offshore εταιρεία και οι προβληματισμοί ως προς την ανεπαρκή νομική διαφάνεια, τις υποχρεώσεις προς τρίτους και τις φορολογικές επιπτώσεις.
- ❖ Συχνά υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί και κανονιστικά πλαίσια που διέπουν τη λειτουργία υπεράκτιων εταιρειών, ανάλογα με τη δικαιοδοσία στην οποία λειτουργούν και το είδος της επιχείρησης. Στην πράξη αυτό δεν διαφοροποιείται από το εγχώριο εμπόριο καθώς η πλειοψηφία των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών λειτουργούν διασυνοριακά και έχουν συνεργασίες με άλλες εταιρείες σε διάφορες χώρες.
- ❖ Υπάρχουν υπεράκτια κέντρα που τείνουν να ρυθμίζονται από αρχές αυστηρότερα ακόμα και από τις αρχές που εποπτεύουν τις εγχώριες αγορές. Οι κανονισμοί του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος είναι πολύ σημαντικοί για τις υπεράκτιες εταιρείες και οι τράπεζες που λειτουργούν σε αυτές τις περιοχές επιβάλλουν ολοένα και πιο αυστηρούς κανονισμούς για την επαλήθευση της ταυτότητας και του επαγγελματικού καθεστώτος των πελατών τους. Οι τράπεζες μπορεί να απαιτήσουν μία ή περισσότερες επαγγελματικές συστατικές επιστολές από έναν πληρεξούσιο, ένα λογιστή ή ακόμα και έναν τραπεζίτη που θα τον γνωρίζει.
- ❖ Ορισμένες χώρες έχουν εισαγάγει νομοθεσία για την αντιμετώπιση των φορολογικών παραδείσων, η οποία καθιστά δύσκολη τη διεξαγωγή εργασιών στις χώρες αυτές μέσω μιας υπεράκτιας εταιρείας.

- ❖ Η επιφυλακτικότητα του αγοραστή για αγορά μετοχών σε περιπτώσεις όπου το ακίνητο ανήκει σε offshore εταιρία και οι προβληματισμοί ως προς την ανεπαρκή νομική διαφάνεια , τις υποχρεώσεις προς τρίτους και τις φορολογικές επιπτώσεις.
- ❖ Σε περίπτωση θανάτου του μέτοχου της υπεράκτιας εταιρείας, η διαθήκη του πρέπει να είναι εισηγμένη στην δικαιοδοσία για να επικυρωθεί. Αυτό μπορεί να προσθέσει στο κόστος και την καθυστέρηση στη διαχείριση της περιουσίας του θανόντος, καθώς ενδέχεται να απαιτηθούν νέες διαδικασίες για τη μεταβίβαση των μετοχών στους κληρονόμους ή τη διοίκηση της εταιρείας. Επιπλέον, η υπεράκτια δικαιοδοσία μπορεί να έχει διαφορετικούς κανόνες και διαδικασίες για τη διαχείριση της περιουσίας, οπότε η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι πιο περίπλοκη και χρονοβόρα σε σχέση με τη διαχείριση περιουσίας σε εγχώρια εταιρεία.

3.7 Μορφές υπεράκτιων εταιρειών

Οι υπεράκτιες εταιρίες μπορούν να έχουν πολλές μορφές σύστασης, καθεμία με διαφορετικές ιδιότητες και χαρακτηριστικά. Ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους του, ο ιδρυτής μπορεί να επιλέξει μια μορφή εταιρίας που του παρέχει τις κατάλληλες ιδιότητες και χαρακτηριστικά. Κάθε υπεράκτιο κέντρο έχει τους δικούς του φορολογικούς νόμους και κανονισμούς, και επομένως η ίδρυση και η λειτουργία μιας υπεράκτιας εταιρείας απαιτεί προσεκτικό φορολογικό σχεδιασμό που θα λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά του κάθε κέντρου, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά του. Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικές μορφές υπεράκτιων δραστηριοτήτων και ο τρόπος ο οποίος λειτουργούν.

❖ **Εταιρείες Συμμετοχών ή Χαρτοφυλακίου (Holding companies)**

Ένας από τους λόγους ύπαρξης των εταιριών συμμετοχών (Holding companies) σε διεθνή υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα είναι η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων των υπεράκτιων (offshore) εταιρειών.

Μια από τις κύριες λειτουργίες, είναι η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων σε μια εξωχώρια εταιρεία, η οποία λειτουργεί ως εταιρία εκκαθάρισης των κερδών. Η εταιρεία αυτή συλλέγει τα κέρδη που παράγονται από τις δραστηριότητες των θυγατρικών εταιριών και όχι τόσο υποκαταστημάτων σε διάφορες χώρες. Αυτό συνήθως γίνεται για να επωφεληθούν από μειωμένους φορολογικούς συντελεστές στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένη η υπεράκτια

εταιρεία. Οι κερδοσκοπικές δραστηριότητες επικεντρώνονται σε αυτήν την εταιρία με σκοπό τη συσσώρευση κερδών και την ελαχιστοποίηση της φορολογικής επιβάρυνσης.

Υπάρχουν κάποια χρηματοοικονομικά κέντρα που παρέχουν ειδικά φορολογικά προνόμια σε εταιρείες συμμετοχών όπως αναβολή πληρωμής φόρου στα κεφαλαιακά κέρδη, απουσία συναλλαγματικών ελέγχων και αναβολή πληρωμής φόρου στα μερίσματα.

Οι φορολογικές συμφωνίες είναι σημαντικές για τη μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων μιας εταιρείας συμμετοχών. Μέσω αυτών των συμφωνιών, οι εταιρείες μπορούν να εκμεταλλευτούν τα φορολογικά πλεονεκτήματα που προσφέρονται από ορισμένες χώρες ή φορολογικά κέντρα. Τα βασικά στοιχεία μιας ιδανικής δομής τέτοιας εταιρείας είναι: α) η απαλλαγή ή η εφαρμογή χαμηλών παρακρατούμενων φόρων στο φορολογικό καθεστώς της θυγατρικής είτε της holding στα μερίσματα που στέλνονται από τη θυγατρική στην υπεράκτια εταιρεία, β) η απαλλαγή ή η εφαρμογή χαμηλών παρακρατούμενων φόρων στο φορολογικό καθεστώς της μητρικής στα μερίσματα που πληρώνονται από την holding στην τελική μητρική και γ) η απαλλαγή ή η εφαρμογή χαμηλού ποσοστού φορολόγησης κεφαλαιακών κερδών στο φορολογικό καθεστώς της holding στα κέρδη της που προέρχονται από πώληση μετοχών σε θυγατρική.

Ορισμένες από τις συνηθέστερες τοποθεσίες που επιλέγονται για την εγκατάσταση μιας εταιρείας συμμετοχών είναι η Λουξεμβούργο, η Ολλανδία και οι Ολλανδικές Αντίλλες, η Ελβετία, η Αγγλία, η Δανία.

❖ **Εταιρείες Παροχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Finance Companies)**

Οι υπεράκτιες χώρες συχνά λειτουργούν ως διάλυτοι άμεσης χρηματοδότησης για εταιρείες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και τις θυγατρικές τους. Η χρήση μιας τέτοιας υπεράκτιας εταιρείας μπορεί να μειώσει το φορολογητέο εισόδημα μιας θυγατρικής εταιρείας που βρίσκεται σε μια περιοχή υψηλής φορολογίας. Αυτό συμβαίνει επειδή οι τόκοι και οι πληρωμές δανείων που πραγματοποιούνται προς την υπεράκτια εταιρεία μπορούν να αναγνωριστούν ως επιχειρηματικά έξοδα, μειώνοντας έτσι το καταλογιστέο κέρδος της θυγατρικής εταιρείας. Επίσης, για να αποφύγουν ή να μειώσουν τους παρακρατούμενους φόρους που προκύπτουν από την πληρωμή τόκων σε ξένες χώρες, οι εταιρίες μπορούν να κατευθύνουν τα κεφάλαιά τους μέσω υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων ή χωρών που έχουν συνάψει συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας με αυτά τα υπεράκτια κέντρα. Ακόμα, οι υπεράκτιες χώρες που

δεν απαιτούν συγκεκριμένο δείκτη κεφαλαίου ή έχουν ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις επιτρέπουν στις εταιρίες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών να διατηρούν μια ελάχιστη κεφαλαιακή βάση. Αυτό τους επιτρέπει να μειώσουν την καταβολή φόρων στη χώρα προέλευσης των εσόδων.

❖ **Εταιρείες Αδειών- Δικαιωμάτων (Licensing Companies)**

Μια υπεράκτια εταιρεία αδειών μπορεί να λειτουργεί ως χορηγός αδειών και δικαιωμάτων για μια ξένη θυγατρική επιχείρηση. Αυτό σημαίνει ότι η υπεράκτια εταιρεία αποκτά τα απαραίτητα δικαιώματα ή άδειες και τα παραχωρεί στη θυγατρική εταιρεία για να της επιτρέψει να λειτουργήσει σε συγκεκριμένες δραστηριότητες ή τομείς. Με αυτό τον τρόπο, η θυγατρική επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία, τα πνευματικά δικαιώματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, επιστημονικές πληροφορίες ή τις εμπορικές σημάσεις της μητρικής εταιρείας σε υπεράκτιες δραστηριότητες, χωρίς να χρειάζεται να ξοδεύει πόρους στη δική της υποδομή ή να αντιμετωπίζει τα τοπικά περιοριστικά μέτρα σχετικά με τη χρήση ξένων επιχειρηματικών δικαιωμάτων. Σε πολλές δικαιοδοσίες, οι επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη μείωση του φορολογητέου εισοδήματος ως επιχειρηματική αξία για να μειώσουν το φορολογικό τους βάρος. Η εξωχώρια εταιρεία μπορεί, μεταξύ άλλων, να μεταφέρει κέρδη και να συσσωρεύει κεφάλαια.

❖ **Εμπορικές εταιρείες (Trading Companies)**

Οι εμπορικές εταιρείες, γνωστές και ως trading companies, είναι επιχειρήσεις που ασχολούνται κατά κύριο λόγο με το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. Το «τριγωνικό εμπόριο» είναι ένα σχήμα που χρησιμοποιείται από αυτές τις εταιρείες για να μεταφέρουν αποτελεσματικά τα κέρδη από μια χώρα με υψηλή φορολόγηση σε μια χώρα με χαμηλή φορολόγηση. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω μιας διπλής συναλλαγής μεταξύ τριών συνεργαζόμενων εταιρειών ή φορέων.

Όταν μια εμπορική εταιρεία που πραγματοποιεί εξαγωγές και εισαγωγές θέλει να χρησιμοποιήσει ένα υπεράκτιο σχήμα, μπορεί να ιδρύσει μια υπεράκτια εταιρεία. Η υπεράκτια εταιρεία λειτουργεί ως διαμεσολαβητής μεταξύ του πωλητή και του αγοραστή. Στη διαδικασία εισαγωγής, η υπεράκτια εταιρεία λαμβάνει τα εμπορεύματα από τον προμηθευτή και τιμολογεί τη μητρική εταιρεία σε υψηλότερη τιμή. Η μητρική εταιρεία καταγράφει τη διαφορά ως έξοδα, μειώνοντας έτσι τα φορολογικά της κέρδη. Τα κέρδη αυτά συσσωρεύονται στον λογαριασμό

της υπεράκτιας εταιρείας, όπου μπορούν να υπόκεινται σε χαμηλότερη φορολογία ή να μη φορολογούνται καθόλου. Αντίστοιχα, στη διαδικασία εξαγωγής, η μητρική εταιρεία αποστέλλει τα εμπορεύματα στον αγοραστή και τιμολογεί την υπεράκτια εταιρεία σε χαμηλότερη τιμή. Η μητρική εταιρεία καταγράφει τη διαφορά ως έσοδα, μειώνοντας τα φορολογικά της κέρδη. Τα κέρδη αυτά μπορούν να συσσωρευτούν στον λογαριασμό της υπεράκτιας εταιρείας, επιτρέποντας στη μητρική εταιρεία να μειώσει τα φορολογικά της έσοδα.

Η υπεράκτια εμπορική εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αποφευχθούν διπλοί και αυξημένοι εισαγωγικοί δασμοί. Αντί να παραλαμβάνει τα αγαθά, η υπεράκτια εταιρεία μπορεί να τα πωλεί απευθείας στη θυγατρική εταιρεία σε μια ξένη χώρα, χωρίς να εκτελείται η διαδικασία εκτελωνισμού από την έδρα της υπεράκτιας εταιρείας.

❖ **Εταιρείες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών (Administration Companies)**

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι υπεράκτιες δραστηριότητες περιλαμβάνουν όχι μόνο θυγατρικές εταιρείες σε διάφορες χώρες, αλλά και ομίλους μητρικών και θυγατρικών εταιριών σε αυτές τις χώρες, με διαφορετικές δραστηριότητες. Η διαχείριση και ο έλεγχος ενός ομίλου εταιριών μπορεί να γίνεται μέσω μιας υπεράκτιας εταιρείας παροχής υπηρεσιών. Αυτό το σχήμα, γνωστό και ως "κεντρική διαχείριση" ή "κεντρική εταιρεία διαχείρισης", επιτρέπει τη συγκέντρωση όλων των λειτουργιών διοίκησης και διαχείρισης του ομίλου εταιριών σε έναν φορέα. Η ίδρυση κεντρικών γραφείων διοίκησης σε εξωχώρια κέντρα μπορεί να αποτελέσει μια τεχνική μεταφοράς κερδών, γνωστή και ως tax planning ή tax optimization. Σε αυτήν την περίπτωση, οι δραστηριότητες διοίκησης και διαχείρισης ενός ομίλου εταιριών αναλαμβάνονται από την υπεράκτια εταιρεία παροχής διοικητικών υπηρεσιών. Η εταιρεία αυτή λαμβάνει αμοιβή σε μορφή ποσοστού επί των κερδών του ομίλου και για τα κέρδη της δεν φορολογείται ή φορολογείται με πολύ χαμηλό συντελεστή.

❖ **Ναυτιλιακές Εταιρείες (Shipping Companies)**

Πολλές offshore χώρες παρέχουν ευνοϊκές ρυθμίσεις για τις εταιρείες ναυτιλίας που εγκαθίστανται σε εξωχώριες δικαιοδοσίες. Αυτές οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν φορολογικές ελαφρύνσεις, χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές ή ακόμη και ελεύθερη ή μηδενική φορολογία για τα κέρδη που προέρχονται από ναυτιλιακές δραστηριότητες, όπως η ναύλωση και ενοικίαση σκαφών. Αυτό γίνεται για να προσελκυσθούν εταιρείες ναυτιλίας και να δοθεί ένα εμπορικό πλεονέκτημα σε αυτόν τον τομέα. Η ναυτιλία είναι ένας κλάδος που συχνά λειτουργεί διεθνώς και η εγκατάσταση εταιριών σε ευνοϊκά φορολογικά περιβάλλοντα

μπορεί να βοηθήσει στη μείωση του φόρου και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εταιρειών ναυτιλίας.

Η χρήση των λεγόμενων σημαίων ευκαιρίας είναι μια πρακτική που ακολουθείται στον ναυτιλιακό τομέα. Ορισμένες χώρες παρέχουν ευνοϊκούς όρους και απλοποιημένες διαδικασίες για τη νηολόγηση πλοίων κάτω από τη σημαία τους, ενώ διατηρούν ελάχιστες ή ελαφρές απαιτήσεις σε θέματα όπως τεχνικές προδιαγραφές, πλήρωση πληρωμάτων και λοιπές ναυτιλιακές υποχρεώσεις.

❖ **Εμπιστεύματα (Trusts)**

Οι υπεράκτιες εταιρείες εμπιστευμάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να παρακαμφθούν νομικές απαιτήσεις ή να αποφευχθούν φορολογικές υποχρεώσεις σε άλλες χώρες. Αν η ανταλλαγή πληροφοριών είναι δυνατή και ο νόμος επιτρέπει την πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες, τότε η εγκατάσταση μιας υπεράκτιας εταιρίας εμπιστευμάτων σε αυτήν τη χώρα θεωρείται ακατάλληλη.

Η επιλογή του διαχειριστή του trust, η υπογραφή ενός συμβολαίου και η επιλογή του κατάλληλου offshore χρηματοοικονομικού κέντρου είναι κρίσιμοι παράγοντες για τη δημιουργία ενός εμπιστεύματος. Η εταιρεία διαχείρισης πρέπει να είναι αξιόπιστη και να έχει καλή σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, το υπεράκτιο κέντρο πρέπει να παρουσιάζει διαχρονική σταθερότητα για να αποφευχθούν πολιτικές αναταραχές και πιθανές απαλλοτριώσεις των περιουσιακών στοιχείων. Οι εταιρείες διαχείρισης που παρέχουν υπηρεσίες σε υπεράκτιες εταιρείες εμπιστευμάτων συνήθως διαθέτουν μηχανισμούς για την γρήγορη μετεγκατάσταση των εμπιστευμάτων σε άλλες δικαιοδοσίες χωρίς μεγάλο κόστος, σε περίπτωση πολιτικής αναταραχής. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω διεθνών συνεργασιών που έχουν με άλλα υπεράκτια κέντρα ή μεταφέροντας την έδρα της εταιρίας εμπιστευμάτων σε άλλη δικαιοδοσία.

Η ιδέα ενός καταπιστεύματος αναπτύχθηκε ως ένας τρόπος προστασίας της ιδιοκτησίας. Οι συμβαλλόμενοι σε ένα καταπίστευμα περιλαμβάνουν τον ιδρυτή, ο οποίος μεταβιβάζει την περιουσία του στο καταπίστευμα, τον διαχειριστή, που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του καταπιστεύματος, τον θεματοφύλακα και τους δικαιούχους, που επωφελούνται από την περιουσία του καταπιστεύματος. Το καταπίστευμα δεν έχει νομική προσωπικότητα και δεν μπορεί να κατέχει περιουσιακά στοιχεία. Αντ'αυτού, όλη η περιουσία που ανήκει στο καταπίστευμα εκχωρείται στον διαχειριστή, που μπορεί να είναι είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο. Ο διαχειριστής έχει την ευθύνη για την αποτελεσματική διαχείριση και διανομή της

περιουσίας του καταπιστεύματος σύμφωνα με τις συμφωνίες και τις διατάξεις που έχουν θεσπιστεί.

Οι χώρες που συνήθως αναγνωρίζουν το trust βασίζονται στο αγγλοσαξωνικό δίκαιο, ενώ οι χώρες όπως η Ελλάδα που ακολουθούν γαλλογερμανικό μοντέλο συνήθως δεν αναγνωρίζουν τα trust ως νομικά πρόσωπα, αλλά τα αντιμετωπίζουν ως απλές συμβάσεις μεταξύ ατόμων.

❖ **Εταιρείες Επενδύσεων (Investment Companies)**

Η χρήση υπεράκτιων εταιρειών επενδύσεων μπορεί να επιτρέψει την επένδυση ή την κατεύθυνση κεφαλαίων οπουδήποτε στον κόσμο. Μέσω της προσεκτικής επιλογής μιας υπεράκτιας δικαιοδοσίας, μπορεί να γίνει δυνατή η επένδυση των κεφαλαίων σε χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές, εφόσον αυτές έχουν συνάψει φορολογικές συμβάσεις με το υπεράκτιο κέντρο. Υπάρχουν χώρες όπως η Ελβετία, όπου τα κεφάλαια μπορούν να κατατεθούν σε αφορολόγητους τίτλους ή τραπεζικές καταθέσεις, και ο τόκος που καταβάλλεται σε αυτούς τους τίτλους ή καταθέσεις μπορεί να μην υπόκειται σε φορολογικές επιβαρύνσεις. Αυτό γίνεται με σκοπό να ελκυστούν επενδύσεις και κεφάλαια σε αυτές τις χώρες.

❖ **Τραπεζικές Εταιρείες (Banking Companies)**

Τα τραπεζικά ιδρύματα σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες έχουν καθιερωθεί ως φορολογικά καταφύγια, και πολλά από αυτά είναι θυγατρικές μεγάλων διεθνών τραπεζών. Ένα από τα κύρια πλεονεκτήματά τους είναι η δυνατότητα καταβολής τόκων απαλλαγμένων από παρακράτηση φόρου. Αυτό σημαίνει ότι οι τόκοι που καταβάλλονται από αυτά τα ιδρύματα δεν υπόκεινται σε φορολογικές επιβαρύνσεις. Επιπλέον, αυτά τα τραπεζικά ιδρύματα ασχολούνται με διεθνή χρηματοδότηση από προνομιακές βάσεις, όπως τα εξωχώρια κέντρα. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να διαχειριστούν και να διαθέσουν χρηματοδότηση από διεθνείς πηγές, χωρίς να υπόκεινται σε συναλλαγματικούς ελέγχους. Αυτή η ευελιξία στη διαχείριση των χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων τους τους καθιστά προσιτούς σε επενδυτές και επιχειρήσεις που επιθυμούν να αποφύγουν περιορισμούς και να αξιοποιήσουν τη διεθνή χρηματοδότηση.

❖ **Εταιρείες Αντιπροσώπευσης (Nominee Companies)**

Οι εταιρείες αντιπροσώπευσης αποτελούν δομές όπου μια εγχώρια εταιρεία δρα ως αντιπρόσωπος μίας ή περισσοτέρων εξωχώριων εταιρειών. Όπως προαναφέραμε, ο σκοπός των εξωχώριων εταιρειών συνήθως είναι να μειώσουν τη φορολογητέα ύλη των

επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων και σε ορισμένες περιπτώσεις να προστατέψουν την ιδιωτικότητα των κεφαλαιούχων τους. Επίσης, σημειώνεται ότι κάποιες εξωχώριες εταιρείες μπορούν να αξιοποιηθούν για άλλους σκοπούς, όπως το ξέπλυμα του μαύρου χρήματος.

Για να αντιδράσουν σε αυτήν τη διεθνή μέθοδο φοροαποφυγής, πολλές χώρες έχουν θεσπίσει ειδικούς νομοθετικούς κανόνες για να διασφαλίσουν τη φορολογία της επιχειρηματικής δραστηριότητας και να δημιουργήσουν εμπόδια για τη λειτουργία των υπεράκτιων εταιρειών. Στην περίπτωση της Ελλάδας, ο νόμος Ν. 3091/2002 ανταποκρίνεται στο φαινόμενο των υπεράκτιων εταιρειών, όπου απαγορεύει στους συναλλασσόμενους με υπεράκτιες εταιρείες να αναγνωρίζουν δαπάνες και αποσβέσεις για αγαθά και υπηρεσίες που προέρχονται από αυτές. Επιπλέον, επιβάλλει έναν ειδικό ετήσιο φόρο στο ποσοστό του 15% επί της ακίνητης περιουσίας των υπεράκτιων εταιρειών.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η χρήση εξωχώριων εταιρειών ή εταιρειών αντιπροσώπευσης δεν υποδηλώνει απαραίτητα παράνομες δραστηριότητες ή φορολογικές καταχρήσεις. Οι εταιρείες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για νόμιμους σκοπούς, όπως η διαφοροποίηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η διεθνής επέκταση.

❖ **Εταιρείες Ασφαλίσεων (Insurance Companies)**

Η πρακτική συνδυασμού ενός υφιστάμενου trust με πολιτική ασφάλισης προσφέρει νέες ευκαιρίες για τη διαχείριση κεφαλαίων. Όταν κάποιος ασφαλίζεται, πληρώνει ένα ασφάλιστρο, μέρος του οποίου χρησιμοποιείται για την κάλυψη της ασφάλειας και το υπόλοιπο τοποθετείται από την ασφαλιστική εταιρεία σε επενδύσεις. Η ασφαλιστική εταιρεία αναλαμβάνει την παθητική διαχείριση του ποσού, δηλαδή πραγματοποιεί επενδύσεις χαμηλού κινδύνου. Με αυτόν τον τρόπο, η ασφαλιστική πολιτική οδηγεί στο σχηματισμό ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει χρήματα, αλλά και άλλες μορφές επενδύσεων, όπως μετοχές, ομόλογα, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, κ.λπ. Αυτό δίνει τη δυνατότητα για διαφοροποίηση των επενδύσεων και την ανάπτυξη ενός πολυποίκιλου χαρτοφυλακίου.

❖ **Ακίνητα (Real Estate)**

Η αγορά και η διαχείριση ακινήτων μέσω υπεράκτιων εταιρειών έχει γίνει διαδεδομένη πρακτική στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Όπως αναφέρετε, για να πραγματοποιηθεί η αγορά ενός ακινήτου από μια υπεράκτια εταιρεία, ο εκπρόσωπος της εταιρείας πρέπει να παρουσιάσει ένα σύνολο εγγράφων που αποδεικνύουν τη νόμιμη σύσταση της εταιρίας κατά

το δίκαιο της χώρας όπου εδρεύει, την ενεργή λειτουργία της και την εξουσιοδότηση του εκπροσώπου για τη σύναψη και υπογραφή της σύμβασης αγοράς. Η μίσθωση και η ιδιόχρηση ακινήτων μόνο τους δεν αποτελούν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, και η μεταγενέστερη μεταβίβαση των μετοχών της εταιρείας και της περιουσίας της, τόσο κινητής όσο και ακίνητης, μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστεί από τις φορολογικές αρχές.

❖ **Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (Limited Liability Company)**

Οι Αμερικανικές LLC ιδρύονται σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Εσόδων (Internal Revenue Service - IRS) και προσφέρουν ένα αξιόλογο χρηματοοικονομικό μοντέλο. Αυτές οι εταιρείες συνδυάζουν το πλεονέκτημα της περιορισμένης ευθύνης, όπου οι μέτοχοι δεν ευθύνονται προσωπικά για τα χρέη της εταιρείας, με τη φορολογική μεταχείριση ενός συνεταιρισμού (pass-through entity), δηλαδή οι φόροι επιβαρύνουν τους μέτοχους και όχι την εταιρεία. Για να έχει μια LLC το πλεονέκτημα της φορολόγησης ως συνεταιρισμός, πρέπει να πληροί έστω ένα από τα κριτήρια που ορίζονται από τον Ιστορικό Εσωτερικών Εσόδων (IRS) α) Περιορισμένη ευθύνη, β) Φορολογία ως συνεταιρισμός, γ) Ελεύθερη μεταβίβαση ποσοστού συμμετοχής και δ) Κεντροποίηση διεύθυνσης εργασιών.

❖ **Εταιρείες υβρίδια (Hybrid Companies)**

Οι εταιρίες υβρίδια αποτελούν κυρίως έναν συνδυασμό χρησιμοποιημένων μορφών εταιρειών. Ένα κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η εκχώρηση πολλών εξουσιών στη διοίκηση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διοίκηση της εταιρείας υβριδίου μπορεί να έχει σχεδόν απεριόριστη εξουσία, παρόμοια με τα Trust. Αυτό σημαίνει ότι οι διαχειριστές έχουν ευρεία εξουσία και αυτονομία στη λήψη αποφάσεων για την εταιρεία, χωρίς περιορισμούς από τους εταίρους ή τους μετόχους. Η δυνατότητα εισαγωγής προνομιούχων μετοχών μέσω του καταστατικού παρέχει ένα σημαντικό προστατευτικό πλεονέκτημα. Οι προνομιούχες μετοχές συνήθως είναι εξαργυρώσιμες, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει η δυνατότητα να αποχωρήσει ή να αλλάξει ο προνομιούχος μέτοχος εάν αυτό είναι αναγκαίο. Επιπλέον, οι προνομιούχοι μέτοχοι συνήθως έχουν σημαντικά δικαιώματα ψήφου, που τους επιτρέπουν να ελέγχουν τις εξουσίες της διοίκησης. Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τη διοίκηση μπορούν να υπόκεινται σε έλεγχο από τους προνομιούχους μετόχους και να ανταποκρίνονται στα συμφέροντα της εταιρείας.

❖ Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing Companies)

Η χρηματοδοτική μίσθωση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να μεταφερθούν κεφάλαια από μια υπεράκτια εταιρεία στα κεντρικά γραφεία της μητρικής εταιρείας. Στην περίπτωση αυτή, η εξωχώρια εταιρεία αγοράζει τον απαραίτητο εξοπλισμό για τον ιδρυτή στο όνομά της και τον εκμισθώνει στη μητρική εταιρεία. Αυτό επιτρέπει στην αφορολόγητη εκκίνηση να αποκτήσει τον απαραίτητο εξοπλισμό χρησιμοποιώντας τα κεφάλαια που συσσωρεύονται στο εξωτερικό. Το κόστος του εξοπλισμού αφαιρείται από το εισόδημα της εκκίνησης με τη μορφή ενοικίου που πληρώνεται για τη χρήση του εξοπλισμού. Αυτό επιτρέπει στην εταιρεία να αποφύγει τη φορολογία στο εισόδημα που θα προέκυπτε από την εισαγωγή των κεφαλαίων στη χώρα της μητρικής εταιρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

4.1 Ορισμός

Ο όρος «φορολογικός παράδεισος» ή «φορολογικό καταφύγιο» προέρχεται από τον αγγλικό όρο «tax haven», που αναφέρεται σε χώρες- κράτη με ελάχιστο ή μηδενικό ποσοστό φορολόγησης για όσους ξένους επενδυτές ιδρύουν τις εταιρείες τους εκεί, μεταφέροντας τα κεφάλαια και τα περιουσιακά τους στοιχεία σε αυτές. Έτσι, τα κράτη αυτά κατάφεραν ολοένα και περισσότερο να προσελκύσουν αλλοδαπούς επιχειρηματίες έστω για την τυπική εγκατάσταση των δραστηριοτήτων τους. Κατά συνέπεια οι επενδυτές καταβάλλουν μειωμένη ή και καθόλου φορολογία έναντι της προβλεπόμενης στη χώρα της μόνιμης διαμονής τους. Για την δημιουργία των λεγόμενων υπεράκτιων (offshore) εταιρειών επιτρέπεται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και σε διεθνείς εταιρείες να υποβάλλουν αίτηση σε αυτά τα κράτη.

Φορολογικοί παράδεισοι ή αλλιώς Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά κέντρα είναι συνήθως πολύ μικρές χώρες οι οποίες επιλέγουν σκόπιμα να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον με φορολογικά κίνητρα για να διενεργούνται παγκόσμιες συναλλαγές έτσι ώστε να αυξηθεί η οικονομική ανάπτυξη στη χώρα αυτή. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), ένας φορολογικός παράδεισος είναι μια χώρα ή περιοχή που επιλέγει να εφαρμόζει φορολογικούς κανονισμούς και πρακτικές που επιτρέπουν στους επενδυτές και τις εταιρείες να αποφεύγουν ή να μειώνουν το κόστος φορολόγησής τους. Συνήθως, οι φορολογικοί παράδεισοι παρέχουν χαμηλούς ή μηδενικούς φόρους, ασυνήθιστα επιεικείς ή ευέλικτους φορολογικούς κανονισμούς και συνθήκες μυστικότητας στην ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών. Τέλος, δεν απαιτεί την άσκηση σημαντικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων από εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στην επικράτειά της και τελικά προσελκύει ξένους επιχειρηματίες.

4.2 Ιστορική Αναδρομή

Η ιστορική εξέλιξη των φορολογικών παραδείσων μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια σταδιακή διαδικασία που συνδέεται με την ανάπτυξη του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος και των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών. Η έννοια του φορολογικού παραδείσου δεν μπορεί να

οφείλτε στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, ωστόσο η παγκοσμιοποίηση έχει διευκολύνει την ανάπτυξη του, καθώς έχει δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για επιχειρήσεις και επενδυτές να διασπώνται σε διάφορες δικαιοδοσίες για να αποφύγουν τον υψηλό φορολογικό βάρος σε ορισμένες χώρες.

Πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο το φαινόμενο του φορολογικού παραδείσου ήταν περιορισμένο λόγω των αποικιακών αυτοκρατοριών, οι κανονισμοί για τους φόρους στις αποικίες των οποίων ήταν πολύ χαλαρότεροι και η φορολογία πολύ χαμηλότερη από τις μητροπολιτικές χώρες. Ωστόσο μετά τον πόλεμο από το 1945 έως το 1975 περίπου άρχισε να παίρνει τα σύγχρονα χαρακτηριστικά του και να γιγαντώνεται. Στην αρχή βρίσκεται πρώτα η νέα τάξη πραγμάτων που θεμελιώνει η σύνοδος του Μπρέτον Γουντς (1944), που περιλάμβανε ένα σύστημα συνεργασίας μεταξύ κρατών, που είχε ως στόχο τη ρύθμιση των οικονομιών τους και τον έλεγχο της ροής των κεφαλαίων τους. Έπειτα η αποαποικιοποίηση και η φυγή των κεφαλαίων από τις πρώην αποικίες και τώρα ανεξάρτητες χώρες ήταν ένα από τα στοιχεία που συνέβαλαν στη δημιουργία των φορολογικών παραδείσων. Τέλος η εκρηκτική επέκταση αρχίζει το 1975 με την αποδιάθρωση του συστήματος του Bretton Woods, τη διακύμανση του δολαρίου και την πετρελαϊκή κρίση.

Η Ελβετία ήταν η πρώτη χώρα που συνδύαζε χαμηλή φορολογία, ασφάλεια και εχεμύθεια. Στην ίδια εποχή όμως, εκτός από τα Ευρωπαϊκά εδάφη (Μονακό, Λιχτενστάιν), αναπτύσσονται ως διεθνή υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα τα νησιά της Καραϊβικής και σημεία ανά τον κόσμο, όπως η Μάλτα, ο Λίβανος, οι χώρες του Περσικού κόλπου, το Χονγκ Κονγκ, η Σιγκαπούρη, η Λιβερία κ.λπ. Από τη δεκαετία του 1970 και έπειτα, πολλές μικρές χώρες της Ευρώπης προσπαθούν να υιοθετήσουν μια σειρά από μέτρα που να τις καθιστούν πιο ελκυστικές για επενδύσεις από υπεράκτιες εταιρείες με σκοπό την μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη. Είναι γεγονός ότι τα συγκεκριμένα αυτά τα κράτη κατάφεραν να πραγματοποιήσουν οικονομική ανάπτυξη με την αύξηση της εισροής συναλλάγματος στη χώρα, καθώς οι επιχειρήσεις αυτές πραγματοποιούν διασυνοριακές συναλλαγές, όπως επίσης οδήγησε σε αύξηση της απασχόλησης των φορολογούμενων μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας.

Τέλος, η αυξανόμενη κερδοφορία και η αλματώδης ανάπτυξη των υπεράκτιων εταιρειών οδήγησαν στο να γίνουν ολοένα και περισσότερα κράτη ανοικτά στην ιδέα της ίδρυσης υπεράκτιων επιχειρήσεων και της παροχής φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση τους, προσδοκώντας να δημιουργηθούν νέες πηγές εισοδήματος.

4.3 Χώρες φορολογικοί παράδεισοι

Σήμερα υπάρχουν πάνω από 40 περιοχές που προσφέρουν διάφορα πλεονεκτήματα στις υπεράκτιες εταιρείες σχετικά με το φορολογικό καθεστώς και τους όρους εμπιστευτικότητας. Η νομοθεσία σε αυτά τα κράτη συχνά ενθαρρύνει τους ξένους επενδυτές να ιδρύσουν εταιρείες εκεί και παρέχει εγγυήσεις για τη λειτουργία τους, την ασφάλεια των ξένων επενδύσεων και την προστασία των μυστικών πληροφοριών. Αυτές οι εγγυήσεις μπορούν να περιλαμβάνουν την επιβολή αυστηρών νόμων περί εμπιστευτικότητας και την προστασία της ιδιωτικής ζωής των επενδυτών. Επίσης οι περιοχές αυτές μπορεί να προσφέρουν άλλα πλεονεκτήματα, όπως ευέλικτους νόμους εργατικού δικαίου, απλοποιημένες διαδικασίες εγγραφής εταιρειών και ελάχιστα αναγκαστικά μέτρα συμμόρφωσης.

Όπως υπογραμμίζεται στην υπ' αριθμ. Α.1027/2023 απόφαση για το φορολογικό έτος 2021, ως κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς χαρακτηρίζονται εκείνα στα οποία το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα υπόκειται σε φόρο επί των κερδών, ή των εισοδημάτων, ή του κεφαλαίου του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το 60% του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

1	Άγιος Ευστάθιος	St. Eustatius	22	Μαλδίβες	Maldives
2	Αλβανία	Albania	23	Μαυροβούνιο	Montenegro
3	Ανατολικό Τιμόρ	Timor-Leste	24	Μολδαβία	Republic of Moldova
4	Αγκουίλα	Anguilla	25	Μογγολία	Mongolia
5	Ανδόρρα	Andorra	26	Μονακό	Monaco
6	Βανουάτου	Vanuatu	27	Μπαρμπάντος	Barbados
7	Βερμούδες	Bermuda	28	Μπαχάμες	Bahamas
8	Βόρεια Μακεδονία	North Macedonia	29	Μπαχρέιν	Bahrain
9	Βοσνία -Ερζεγοβίνη	Bosnia and Herzegovina	30	Μπελιζ	Belize
10	Βουλγαρία	Bulgaria	31	Μποναίρ	Bonaire
11	Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι	British Virgin Islands	32	Νήσοι Κέιμαν	Cayman Islands
12	Γιβραλτάρ	Gibraltar	33	Νήσοι Μάρσαλ	Marshall Islands
13	Γκέρνσεϋ	Guernsey	34	Νήσοι Τερκς και Κάικος	Turks and Caicos Islands
14	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	United Arab Emirates	35	Νήσος του Μαν	Isle of Man
15	Ιρλανδία	Ireland	36	Ουγγαρία	Hungary
16	Κατάρ	Qatar	37	Παραγουάη	Paraguay
17	Κιργιστάν	Kyrgyzstan	38	Σάμπα	Saba
18	Κόσσοβο	Kosovo	39	Σαουδική Αραβία	Saudi Arabia
19	Κύπρος	Cyprus	40	Τζέρσεϋ	Jersey
20	Λιχτενστάιν	Liechtenstein	41	Τουρκμενιστάν	Turkmenistan
21	Μακάο	Macau			

4.4 Διαρροές δεδομένων και φορολογικοί παράδεισοι.

Αναμφισβήτητα, οι πιο σημαντικές πληροφορίες για τους φορολογικούς παραδείσους προέρχονται από διαρροές δεδομένων. Πρόσφατες διαρροές έχουν αποκαλύψει τις υπεράκτιες συναλλαγές εκατοντάδων πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των αρχηγών κρατών, σημαντικός αριθμός πολυεθνικών εταιρειών, διασημότητες και πολλοί άλλοι. Οι διαρροές δεδομένων είναι ενδιαφέρουσες επειδή δημιουργούν αυτό που συνήθως δεν συνδέεται τόσο με τους φορολογικούς παραδείσους: διαφάνεια. Πριν από τις διαρροές δεδομένων, ακόμη και οι πιο βασικές εκτιμήσεις για το μέγεθος των υπεράκτιων περιουσιακών στοιχείων κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα από 7 έως 32 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, καθιστώντας εμφανή την αδιαφάνεια που συνδέεται με τους φορολογικούς παραδείσους. Πρόσφατες διαρροές δεδομένων από φορολογικούς παραδείσους έχουν φωτίσει διάφορες χρήσεις των μυστικών υπεράκτιων σχημάτων. Ανάμεσά τους βρίσκονται φορολογικές χρήσεις, που κυμαίνονται από την νόμιμη φορολογική αποφυγή έως την παράνομη φορολογική ελάφρυνση. Μη φορολογικές χρήσεις του απόρρητου περιλαμβάνουν τη μυστική ιδιοκτησία περιουσιακών στοιχείων, την λειτουργία λογαριασμών για να δωροδοκήσουν κυβερνητικούς αξιωματούχους, την κρυφή απόκρυψη εσόδων από το ξέπλυμα χρήματος, το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, την αποφυγή οικονομικών κυρώσεων και άλλες παράνομες ή αναθέτουσες ηθικά δραστηριότητες.

Η πρώτη μεγάλη διαρροή δεδομένων, γνωστή ως "Offshore Leaks", δημοσιεύτηκε από το Διεθνές Κέντρο Δημοσιογραφικής Έρευνας (ICIJ) τον Απρίλιο του 2013 και αποκάλυψε τις δραστηριότητες δύο εταιριών σε φορολογικούς παραδείσους, την Portcullis TrustNet με έδρα τη Σγκαπούρη και τη Commonwealth Trust Limited (CTL) με έδρα τις Βρετανικές Παρθένους Νήσους. Οι πελάτες αυτοί ήταν διασκορπισμένοι σε όλον τον κόσμο, ενώ οι ενσωματώσεις στο υπεράκτιο σχήμα ήταν κυρίως στις Βρετανικές Παρθένους Νήσους και το Σαμόα. Οι πηγές ειδήσεων ανέφεραν ότι τα δεδομένα προήλθαν από έναν σκληρό δίσκο που προέρχονταν από ανώνυμη πηγή. Η διαρροή περιείχε 2,5 εκατομμύρια έγγραφα και 260 gigabytes δεδομένων.

Χρονολογικά, ακολούθησαν οι "Luxembourg Leaks" μια συλλογή πάνω από 500 εγγράφων που δημοσιεύθηκαν από το Διεθνές Κέντρο Δημοσιογραφικής Έρευνας (ICIJ) στο τέλος του 2014. Αυτά τα έγγραφα αποκάλυπταν ένα είδος υπεράκτιων δραστηριοτήτων που ήταν μυστικές, αλλά όχι παράνομες. Οι συνέπειες των LuxLeaks μελετώνται αναλυτικά στο άρθρο των Nesbitt, Outslay και Persson (2023). Διαφέρουν από τις περισσότερες άλλες διαρροές δεδομένων, καθώς αφορούν μόνο πολυεθνικές εταιρίες και τηρούνται σύμφωνα με το γράμμα του νόμου του Λουξεμβούργου.

Λίγο αργότερα, στις αρχές του 2015, οι Swiss Leaks αποκάλυψαν τα σχέδια φοροαποφυγής της βρετανικής HSBC μέσω της Ελβετικής θυγατρικής της, της HSBC Private Bank (Suisse). Αυτή η διαρροή αφορά 100.000 πελάτες και 20.000 υπεράκτια σχήματα, αλλά καλύπτει μια σχετικά σύντομη περίοδο 4 μηνών (Νοέμβριος 2006 έως Μάρτιος 2007). Η διαρροή είναι ιδιαίτερη στο ότι είναι γνωστό ποιος διέρρευσε τα δεδομένα (Hervé Falciani, πρώην μηχανικός λογισμικού).

Κατά την περίοδο 2015-2016, τα Panama Papers Leak, τα Bahamas Leak και τα Paradise Papers Leaks αποκάλυψαν 680.000 υπεράκτιες οντότητες. Η διαρροή δεδομένων Pandora Papers πρόσθεσε επιπλέον 53.000 οντότητες στα τέλη του 2021. Η διαρροή δεδομένων των Paradise Papers, εν τω μεταξύ, αφορά τα αρχεία των παρόχων υπεράκτιων υπηρεσιών Appleby, μια εταιρεία γνωστή για την εξειδίκευσή της στις φορολογικές στρατηγικές. Τα Bahamas Leaks αφορούσαν εταιρικά μητρώα που διέρρευσαν το 2016. Μεταξύ άλλων, υπήρχαν και κάποιες μικρότερες διαρροές όπως η διαρροή του Μαυρίκιου (που τεκμηριώνει τη μεταμόρφωση του Μαυρίκιου σε ένα υπεράκτιο παράδεισο) και τη διαρροή FinCEN (η οποία επικεντρώνεται γύρω από τις αναφορές ύποπτων δραστηριοτήτων των ΗΠΑ). Τέλος η πρώτη σημαντική διαρροή δεδομένων, θεωρείται το Wikileaks (1,7 γιγαμπάιτ δεδομένων) καλύπτει διπλωματικές αναφορές αλλά όχι τις μυστικές φορολογικές δραστηριότητες σε φορολογικούς παραδείσους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

5.1 Δραστηριότητες υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα

Η ζήτηση για υπεράκτιες υπηρεσίες συνεχίζει να αυξάνεται τόσο στην Ευρώπη όσο και παγκοσμίως. Το φαινόμενο της δραστηριοποίησης αυτών των εταιρειών στην Ελλάδα εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1980 και οφείλεται σε Έλληνες επιχειρηματίες που επηρεάστηκαν από τις ξένες παγκόσμιες τάσεις. Υπάρχουν αρκετοί παράγοντες που έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη αυτού του φαινομένου. Καταρχάς, η οικονομική σταθεροποίηση της χώρας μετά από μια περίοδο οικονομικής κρίσης προσέλκυσε τους επενδυτές και δημιούργησε ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον. Η μείωση της γραφειοκρατίας και οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν στον επιχειρηματικό τομέα διευκόλυναν την ίδρυση και τη λειτουργία εταιρειών στην Ελλάδα. Επιπλέον, ο πλούτος ευρέων κοινωνικών στρωμάτων συνέβαλε στη δημιουργία ευκαιριών για επενδύσεις. Οι Έλληνες επιχειρηματίες που διαθέτουν κεφάλαια και οικονομική ευελιξία είναι σε θέση να επενδύσουν σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των υπεράκτιων εταιρειών. Επίσης, η αύξηση του τουρισμού και η ανάπτυξη του ακινήτου τουρισμού παρείχαν επίσης ευκαιρίες για την ανάπτυξη υπεράκτιων επενδύσεων. Στην Ελλάδα, περίπου 2.100 offshore εταιρείες είναι δραστηριοποιημένες μόνο στην αγορά και τη διαχείριση ακινήτων. Άλλοι τομείς, όπως η ναυτιλία, ο χρηματοπιστωτικός τομέας (όπου πολλές τράπεζες έχουν παράκτιες εταιρείες), τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια, καθώς και δραστηριότητες που αφορούν τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων, είναι αντικείμενο δραστηριοποίησης από αυτές τις onshore εταιρείες. Οι παραθεριστές και οι επισκέπτες αναζητούν ποιοτικές υπηρεσίες και ανέσεις, και οι εταιρείες μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτήν τη ζήτηση.

Συνολικά, η συνδυασμένη επίδραση αυτών των παραγόντων οδήγησε στην ανάπτυξη της υπεράκτιας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, με Έλληνες ιδιοκτήτες να επενδύουν σε διάφορους τομείς όπως η ακίνητη περιουσία, ο τουρισμός, οι υπηρεσίες κτλ.

Η ύπαρξη υπεράκτιων εταιρειών μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στο φορολογικό σύστημα μιας χώρας λόγω της πιθανής φοροδιαφυγής. Στην Ελλάδα, ο ορισμός της υπεράκτιας εταιρείας έγινε έμμεσα μέσω του Ν. 89/1967 περί ίδρυσης αλλοδαπών εμπορικών και βιομηχανικών εταιρειών στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτόν τον νόμο, οι εταιρείες αυτές

μπορούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα, μετά από ειδική άδεια που εκδίδεται από το Υπουργείο Συντονισμού. Ωστόσο, αυτές οι εταιρείες περιορίζονται σε εμπορικές δραστηριότητες εκτός Ελλάδας.

Σύμφωνα με το Ν. 3091/2002 (άρθρο 5 παρ. 7) στην Ελλάδα, η έννοια της εξωχώριας εταιρίας, αναφέρεται σε μια εταιρεία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες, ενώ απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκή μεταχείριση σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται.

Οι ελληνικοί επενδυτές που είχαν σημαντική περιουσία και επιθυμούσαν να αποφύγουν τη φορολογική πολιτική της χώρας τους μπορούσαν να δημιουργήσουν υπεράκτιες εταιρείες. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούσαν να επωφεληθούν από τα φορολογικά πλεονεκτήματα και τις ευνοϊκές ρυθμίσεις που προσέφεραν ορισμένες ξένες εταιρείες. Μετά την ισχύ του νόμου 3091/2002, οι υπερτιμολογήσεις που γίνονταν με τις τριγωνικές συναλλαγές μειώθηκαν σημαντικά κατά τις οποίες οι υπεράκτιες εταιρείες δεν είχαν πλέον τη δυνατότητα να υπερτιμολογούν τα αγαθά που αγοράζονταν από χώρες της ΕΕ ή εισάγονταν από τρίτες χώρες. Επίσης, οι εικονικές δαπάνες με τη μορφή υπηρεσιών ή δικαιωμάτων που ελάμβαναν οι ελληνικές επιχειρήσεις από εξωχώριες εταιρείες σταμάτησαν να δημιουργούνται.

Οι υπεράκτιες εταιρείες στην Ελλάδα έχουν τις παρακάτω δραστηριότητες:

- ❖ Αγορά ή ανέγερση ακινήτων
- ❖ Εισαγωγικές και εξαγωγικές δραστηριότητες
- ❖ Ναυτιλία
- ❖ Χρηματιστηριακές συναλλαγές
- ❖ Εμπορικές συναλλαγές
- ❖ Επανατιμολογήσεις και τριγωνικό εμπόριο σε εισαγωγές και εξαγωγές
- ❖ Εμπορικοί αντιπρόσωποι
- ❖ Ίδρυση Α.Ε ή Ε.Π.Ε. στην Ελλάδα
- ❖ Αμοιβές υψηλόβαθμων στελεχών
- ❖ Υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις
- ❖ Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
- ❖ Σκάφη αναψυχής και αεροπλάνα
- ❖ Χρηματοοικονομικές συναλλαγές
- ❖ Υπηρεσίες πάσης φύσεως
- ❖ Ξενοδοχειακές υπηρεσίες

5.2 Φορολογία υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο διαταγή 1021764/10217/B0012/ΠΟΛ.1041/05-03-2003 του Υπουργείου Οικονομικών τα κριτήρια για να χαρακτηριστεί μια εταιρεία ως υπεράκτια-εξωχώρια είναι τα εξής:

- Ο εκδότης του φορολογικού στοιχείου δεν είναι παραγωγός - κατασκευαστής του προϊόντος αλλά μεσολαβητής - κατασκευαστής. Ο χαρακτηρισμός αυτός αναφέρεται στην περίπτωση τριγωνικών συναλλαγών, καθώς τα προϊόντα αποστέλλονται από μια χώρα σε μια άλλη και η τιμολόγηση τους γίνεται σε διαφορετική χώρα.
- Στα φορολογικά στοιχεία που εκδίδονται από υπεράκτιες εταιρείες (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων), δεν αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.). Αυτό συμβαίνει επειδή οι περισσότερες υπεράκτιες εταιρείες δεν υπόκεινται στη φορολογία της χώρας όπου εκδίδουν τα φορολογικά στοιχεία και δεν διαθέτουν Α.Φ.Μ..
- Ως διεύθυνση της έδρας της εταιρείας είναι συνήθης πρακτική να αναγράφεται το "B.O." (BOX OFFICE) ή "BOX" ακολουθούμενο από τον αριθμό του γραμματοκιβωτίου. Αυτό συμβαίνει καθώς οι υπεράκτιες εταιρείες συνήθως δεν έχουν φυσική παρουσία στη χώρα εγκατάστασης, αλλά λειτουργούν μέσω ενός γραφείου επικοινωνίας ή μιας ειδικής νομικής δομής.

Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί εάν η εταιρεία αποτελεί περίπτωση εξωχώριας εταιρείας με βάση τα προηγούμενα αναφερθέντα στοιχεία, η εγκύκλιος περιλαμβάνει περαιτέρω κατευθυντήριες οδηγίες ή διαδικασίες για τον φορολογικό έλεγχο και την απόδειξη του χαρακτηρισμού μιας εταιρείας ως εξωχώριας. Κατά τον φορολογικό έλεγχο οι αρμόδιες αρχές μπορούν να ζητήσουν από τις επιχειρήσεις που προμηθεύονται πάγια περιουσιακά στοιχεία να προσκομίσουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία που θα τους ζητηθούν και είναι υποχρέωση των εταιρειών να τις προσκομίσουν. Κάποια από τα αποδεικτικά στοιχεία είναι: ισολογισμός εταιρείας, στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό και τις εγκαταστάσεις της εταιρείας και στοιχεία δραστηριότητας της εταιρείας. Επιπρόσθετα, μπορεί να ζητηθεί η αναγραφή και της ιθαγένειας των μετόχων στο καταστατικό ίδρυσης της εταιρείας ή η συσχέτιση των εκπροσώπων με τους ενοικιαστές των κατοικιών.

Οι ισχύουσες διατάξεις για την φορολογία ακινήτων που ανήκουν σε υπεράκτιες εταιρείες είναι: Ν.3091/2002, Ν.3842/2010, Ν.3943/2011, Ν.4223/2013 και Ν.4254/2014. Με τις

διατάξεις των άρθρων 15 έως και 18 του Ν.3091/2002 (ΦΕΚ Α 330/24.12.2002), καθόρισε για πρώτη φορά φόρος επί των ακινήτων των offshore εταιρειών.

Άρθρο 15 Ν.3091/2002: Από το 2003, εταιρείες που έχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή δικαίωμα χρήσης σε ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα υποχρεούνται να καταβάλλουν ειδικό ετήσιο φόρο επί της αξίας αυτών. Ο τρόπος υπολογισμού αυτού του φόρου προσδιορίζεται από το άρθρο 17 του νόμου που αναφέρετε. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι ο νόμος έχει τροποποιηθεί με τον νόμο 3842/2010, άρθρο 57 με σκοπό την μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση των ακινήτων αυτών (από 3% σε 15%). Υποχρέωση υποβολής δήλωσης ειδικού φόρου επί των ακινήτων έχουν: α) νομικές οντότητες και νομικά πρόσωπα που είναι υπόχρεα στον φόρο σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου αυτού, β) Ανώνυμες Εταιρίες (Α.Ε.) και Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) που, σύμφωνα με το καταστατικό τους, έχουν σκοπό την αγορά, διαχείριση, επένδυση και εκμετάλλευση ακινήτων και γ) νομικές οντότητες και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στις περιπτώσεις γ' και στ' παραγράφου 2 του άρθρου 15 του νόμου αυτού, καθώς και αυτά που ανήκουν στην περίπτωση δ' παραγράφου 3 του ίδιου νόμου.

Άρθρο 16 Ν.3091/2002: Όπως ισχύει με τον Ν.3842/2010 άρθρο 57, παρένθετο πρόσωπο είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συμμετέχει με οποιαδήποτε μορφή ή ποσοστό σε νομικό πρόσωπο της παραγράφου 1 του άρθρου 15, που έχει κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο ή συμμετέχει σε τρίτο νομικό πρόσωπο που έχει κυριότητα ή άλλα εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητο, ή παρεμβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο στη σειρά των συμμετοχών στο κεφάλαιο ενός νομικού προσώπου. Αν μεταβιβαστούν, για την καταβολή του αναλογούντος οφειλόμενου φόρου και των προσαυξήσεων ευθύνεται σε ολόκληρο με τον υπόχρεο και ο νέος κύριος ή επικαρπωτής.

Άρθρο 17 Ν.3091/2002: Ο χρόνος γένεσης φορολογικής υποχρέωσης είναι 1η Ιανουαρίου κάθε έτους. Για τον υπολογισμό φόρου καθορίζεται με βάση την αξία των ακινήτων και των εμπράγματων σε αυτά δικαιωμάτων την 1η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, που είναι αρμόδιος για τη φορολογία εισοδήματος, είναι υπεύθυνος για την παραλαβή δηλώσεων και βεβαίωσης φόρου. Στο άρθρο 68 ν. 2961/2001 ορίζεται ο τρόπος υποβολής δήλωσης.

Άρθρο 31 Ν. 2238/1994: Η παράγραφος 14 του άρθρου 31 ν. 2238/1994 τροποποιήθηκε από την παράγραφο 5 του άρθρου ν. 3842/2010. Από τα ακαθάριστα έσοδα των χρήσεων που αρχίζουν από 01/01/2003 και μετά δεν εκπίπτουν: α) τα διάφορα έξοδα στα οποία προχωράει

η επιχείρηση προκειμένου να αγοράσει αγαθά ή υπηρεσίες από offshore εταιρείες, β) τα προνόμια ή εκχωρήσεις και γ) η αποκατάσταση των ζημιών που καταβάλλει αυτή σε υπεράκτια εταιρία για τη χρησιμοποίηση στην Ελλάδα πατέντων, logo, μεθόδων και τεχνικών που χρησιμοποιούνται στον κλάδο της βιομηχανίας, πνευματικών δικαιωμάτων και άλλων παρόμοιων προνομίων.

Άρθρο 11 Ν.3842/2010: Προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος των επιχειρήσεων. Στο άρθρο 30 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.) προστίθεται η παράγραφος 5: Όταν αγαθά που έχει πωλήσει ελληνική επιχείρηση σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή αντιπρόσωπο ή υπεργολάβο αυτών, που είναι κάτοικος ή έχει την καταστατική ή πραγματική έδρα ή είναι εγκατεστημένος σε κράτος που περιλαμβάνεται στον κατάλογο που αναφέρεται στην παράγραφο 5 άρθρου 51Α ή σε κράτος με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου,

- ❖ χωρίς τα προϊόντα να έχουν μεταφερθεί εκτός Ελλάδος και στη συνέχεια να μεταπωλούνται σε άλλη ελληνική επιχείρηση σε τιμή μεγαλύτερη από αυτή της πρώτης συναλλαγής. Η επιπλέον διαφορά του τιμήματος που προκύπτει θεωρείται ακαθάριστο έσοδο της ελληνικής πωλήτριας επιχείρησης.
- ❖ Όταν τα προαναφερόμενα αγαθά πωληθούν σε τιμή μικρότερη από αυτή στην οποία πωλεί τα ίδια εμπορεύματα σε ημεδαπή ή αλλοδαπή επιχείρηση. Η χαμηλή τιμή δεν αναγνωρίζεται και η επιπλέον διαφορά που προκύπτει προστίθεται στα ακαθάριστα έσοδα της ελληνικής επιχείρησης.

Άρθρο 78 Ν.3842/2010: Ο Ν.3842/2010 στο άρθρο 78 Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής που συνδέεται με κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα ή με προνομιακά φορολογικά καθεστώτα (Κεφάλαιο Θ' Ν.3842/2010), εισήγαγε δύο νέα άρθρα στον Ν. 2238/1994, το 51Α (Ορισμοί) και 51Β (Πληρωμές σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες μη συνεργάσιμων κρατών ή κρατών με προνομιακό φορολογικό καθεστώς).

51Α – Ορισμοί

Κράτος νοείται το κράτος ή η περιοχή δικαιοδοσίας ή η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος που τελεί υπό οιοδήποτε ειδικό καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης κατά την έννοια του διεθνούς δικαίου.

Σύμβαση διοικητικής συνδρομής νοείται η διεθνής σύμβαση που επιτρέπει την ανταλλαγή όλων των πληροφοριών, που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας των Συμβαλλόμενων Μερών.

Νομική οντότητα θεωρείται κάθε νομικό πρόσωπο, οργανισμός, υπεράκτα ή εξωχώρια εταιρεία (offshore κ.λπ.), κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων (private investment company κ.λπ.), κάθε μορφής καταπίστευμα (trust, Anstalt κ.λπ.) ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα (foundation, Stiftung κ.λπ.) ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομίας ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου και κάθε άλλο πιθανό μόρφωμα εταιρικής οργάνωσης, ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα.

Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που κατά την 1η Ιανουαρίου 2010 και εφεξής δεν είναι κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατάστασή τους σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και τα οποία μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2010 (Οι παρακάτω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά):

- ✓ δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα
- ✓ δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη.

51B – Πληρωμές σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες μη συνεργάσιμων κρατών ή κρατών με προνομιακό φορολογικό καθεστώς.

Οι δαπάνες για :

- αγορά αγαθών ή
- λήψη υπηρεσιών ή
- οι πάσης φύσεως τόκοι από απαιτήσεις οποιασδήποτε φύσης ή
- οι πρόσοδοι και άλλα προϊόντα ομολογιών, απαιτήσεων, καταθέσεων και εγγυήσεων ή
- τα δικαιώματα που εισπράττονται ως αντάλλαγμα για τη χρήση ή
- το δικαίωμα χρήσης οποιοδήποτε δικαιώματος αναπαραγωγής φιλολογικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής εργασίας (περιλαμβανομένων κινηματογραφικών

ταινιών και ταινιών και μαγνητοταινιών για ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εκπομπές), οποιασδήποτε ευρεσιτεχνίας, εμπορικού σήματος, μυστικών βιομηχανικών μεθόδων ή τύπων κατασκευής ή διαδικασίας παραγωγής ή

- για τη χρήση ή
  - το δικαίωμα χρήσης βιομηχανικού, εμπορικού ή επιστημονικού εξοπλισμού ή
  - πληροφορίες που αφορούν σε βιομηχανική, εμπορική ή επιστημονική εμπειρία και κάθε παρόμοιας φύσης δικαιώματα,
  - τα μισθώματα,
  - τα μισθώματα χρηματοδοτικής μίσθωσης,
  - οι πάσης φύσεως αποζημιώσεις,
  - οι αμοιβές διευθυντών και μελών διοικητικών συμβουλίων εταιρείας και κάθε άλλη παρόμοιας φύσης πληρωμή και
  - κάθε άλλη κατηγορία δαπάνης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 17 και 31 του παρόντος Κώδικα,
- ✚ που καταβάλλονται ή οφείλονται από πρόσωπο που είναι σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 101 του παρόντος Κώδικα υποκείμενο φόρου και το οποίο είναι κάτοικος ή έχει την έδρα του ή διατηρεί μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 100 στην Ελλάδα, προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, που είναι κάτοικος ή έχει την καταστατική ή πραγματική έδρα ή είναι εγκατεστημένος σε κράτος μη συνεργάσιμο,
- ⇒ δεν αναγνωρίζονται ως δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά του ή από το φορολογητέο εισόδημά τους.

Υποχρέωση τήρησης Βιβλίων σύμφωνα με άρθρο 4 ΚΦΑΣ (ν. 4093/12) από υπεράκτιες εταιρείες που έχουν ή αναγείρουν ακίνητο στην Ελλάδα.

ΠΟΛ.1005/2005, ΠΟΛ. 1056/2007, ΠΟΛ.1106/2008

Οι αγορές που πραγματοποιεί ημεδαπή επιχείρηση από επιχείρηση χώρας που αναγράφεται στο DAFPE/CFA/FH (2000) /REV1/CONF έγγραφο του ΟΟΣΑ αναγνωρίζονται ως κανονικές αγορές εφόσον η αλλοδαπή επιχείρηση διαθέτει Α.Φ.Μ. της χώρας αυτής, τον οποίο αναγράφει στα τιμολόγια πωλήσεώς της και δραστηριοποιείται στην ίδια χώρα, χωρίς να τυγχάνει ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος.

Προϋπόθεση ισχύος:

- ✓ πραγματικές αγορές αγαθών από την αλλοδαπή εταιρία και
- ✓ μη αμφισβήτηση της τιμολόγησής τους.

5.3 Φορολογία αλλοδαπών εταιρειών στην Ελλάδα

Η φορολογία αλλοδαπών εταιρειών στην Ελλάδα ρυθμίζεται από το ελληνικό νομοθετικό φορολογικό σύστημα. Ανάλογα με τη νομοθεσία και τις συμφωνίες διπλής φορολογίας μεταξύ της Ελλάδας και των αλλοδαπών χωρών, οι αλλοδαπές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υπόκεινται σε φορολογικές υποχρεώσεις.

Άρθρο 65 Ν. 4172/2013 : Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς (για χρήσεις από 01/01/2014 και μετά)

1. Κράτος για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου νοείται το κράτος ή η περιοχή δικαιοδοσίας ή η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος που τελεί υπό οποιοδήποτε ειδικό καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης κατά την έννοια του διεθνούς δικαίου.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 65 **καθορίζεται η έννοια του κράτους** για την εφαρμογή των οριζόμενων στο κεφάλαιο αυτό.

2. Σύμβαση διοικητικής συνδρομής, για την εφαρμογή Κ.Φ.Ε. νοείται η διεθνής σύμβαση που επιτρέπει την ανταλλαγή όλων των πληροφοριών, που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας των συμβαλλόμενων μερών.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 65 **καθορίζεται η έννοια της σύμβασης διοικητικής συνδρομής.**

3. Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που δεν είναι κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατάστασή τους σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και τα οποία:
  - α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα και
  - β) δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη.

Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά.

4. Τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους ως εξής:

α) Αφαιρούνται τα κράτη που μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης έχουν συνάψει και εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής.

β) Προστίθενται τα κράτη που:

αα) ενώ έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, οι διατάξεις της εν λόγω σύμβασης ή η εφαρμογή τους δεν επέτρεψαν στην ελληνική φορολογική διοίκηση να λάβει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας,

ββ) δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, αν και η Ελλάδα είχε προτείνει, πριν την 1η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους, τη σύναψη τέτοιας σύμβασης.

γ) Αφαιρούνται ή προστίθενται τα κράτη που δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, στα οποία η Ελλάδα δεν είχε προτείνει τη σύναψη τέτοιας σύμβασης πριν την 1η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους και για τα οποία το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή των Πληροφοριών σε φορολογικά θέματα που συστήθηκε με απόφαση του Ο.Ο.Σ.Α. της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, θεωρεί ότι αντίστοιχα προβαίνουν ή όχι στην ανταλλαγή όλων των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των φορολογικών νομοθεσιών των συμβαλλόμενων μερών.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών για τον καθορισμό των μη συνεργάσιμων κρατών, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς πρακτικές σχετικά με τη διοικητική συνεργασία για την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών κατά τα πρότυπα του ΟΟΣΑ.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου σχετικά με τα μη συνεργάσιμα κράτη εφαρμόζονται για αυτά που προστίθενται στον κατάλογο της προηγούμενης παραγράφου, από την 1η Ιανουαρίου του επομένου της δημοσίευσης έτους. Γι'

αυτά που αφαιρούνται από τον κατάλογο, η εφαρμογή των διατάξεων παύει από τη δημοσίευσή του.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 καθορίζονται τα ειδικά προνομιακά καθεστώτα σε κράτη εκτός Ελλάδας, για την εφαρμογή των προβλέψεων του άρθρου αυτού, ακολουθώντας διεθνή πρότυπα για τη διαπίστωση της πραγματικής ή μη φορολόγησης.

6. Για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται ότι υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς σε κράτος εκτός της Ελλάδας, όταν η φορολογική κατοικία τους βρίσκεται σε οποιοδήποτε κράτος, ακόμη και σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν σε αυτό το κράτος:

α) δεν υπόκειται σε φορολογία ή, εάν υπόκειται, δεν φορολογείται εν τοις πράγμασι, ή

β) υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, ο οποίος είναι ίσος ή κατώτερος από το πενήντα τοις εκατό (50%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. στην Ελλάδα.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 καθορίζονται τα ειδικά προνομιακά καθεστώτα σε κράτη εκτός Ελλάδας, για την εφαρμογή των προβλέψεων του άρθρου αυτού, ακολουθώντας διεθνή πρότυπα για τη διαπίστωση της πραγματικής ή μη φορολόγησης.

7. Τα κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους.

Ενωσιακός κατάλογος μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να βελτιώσει τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση σε παγκόσμιο επίπεδο με στόχο την αντιμετώπιση της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Ωστόσο, η ΕΕ προσεγγίζει αυτόν τον στόχο με μια πολιτική που δεν επικεντρώνεται στην κατονομασία συγκεκριμένων περιοχών δικαιοδοσίας ή στην απόδοση

μορφής, αλλά μέσω της ενθάρρυνσης των περιοχών αυτών να προχωρήσουν σε θετικές αλλαγές μέσω της συνεργασίας.

Στις 5 Δεκεμβρίου 2017, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με τον ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας. Αυτή η δέσμευση είχε αναληφθεί από το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 25ης Μαΐου 2016. Ο ενωσιακός κατάλογος περιλάμβανε τρίτες χώρες ή εδάφη που δεν είχαν αναλάβει επαρκείς δεσμεύσεις για να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες της ΕΕ σχετικά με τη φορολογική διαφάνεια και την καταπολέμηση της φοροαποφυγής. Επιπλέον, υπήρχε ένα ξεχωριστό έγγραφο που αξιολογούσε την κατάσταση των διάφορων περιοχών δικαιοδοσίας. Οι περιοχές που είχαν ανταποκριθεί ικανοποιητικά στις απαιτήσεις είχαν ως προθεσμία το τέλος του 2018 ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, το τέλος του 2019, για να προβούν σε περαιτέρω μέτρα και να αφαιρεθούν από τον κατάλογο στο μέλλον.

Κριτήρια υπαγωγής στον ενωσιακό κατάλογο

Τα κριτήρια υπαγωγής στον ενωσιακό κατάλογο ευθυγραμμίζονται με τα διεθνή πρότυπα και αντικατοπτρίζουν τα πρότυπα χρηστής διακυβέρνησης με τα οποία συμμορφώνονται τα κράτη μέλη.

Πρόκειται για τα εξής κριτήρια:

Διαφάνεια: Η χώρα θα πρέπει να συμμορφώνεται με τα διεθνή πρότυπα για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών και την ανταλλαγή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος. Θα πρέπει επίσης να έχει κυρώσει την πολυμερή σύμβαση του ΟΟΣΑ ή να έχει υπογράψει διμερείς συμφωνίες με όλα τα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η εν λόγω ανταλλαγή πληροφοριών. Έως τον Ιούνιο του 2019, η ΕΕ απαιτεί μόνο δύο από τα τρία κριτήρια διαφάνειας. Στη συνέχεια, οι χώρες θα πρέπει να πληρούν και τις τρεις απαιτήσεις διαφάνειας ώστε να αποφύγουν την καταχώρισή στον κατάλογο.

Δίκαιος φορολογικός ανταγωνισμός: Η χώρα δεν θα πρέπει να έχει επιζήμια φορολογικά καθεστώτα, που αντιβαίνουν στις αρχές του κώδικα δεοντολογίας της ΕΕ ή του φόρουμ του ΟΟΣΑ σχετικά με ζημιογόνες φορολογικές πρακτικές. Οι χώρες που επιλέγουν να μην φορολογούν τις εταιρίες ή να έχουν μηδενικό συντελεστή φορολόγησης των εταιρειών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι αυτό δεν ενθαρρύνει την ύπαρξη τεχνητών υπεράκτιων δομών χωρίς πραγματική οικονομική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεσπίσουν ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά την οικονομική υπόσταση, καθώς και μέτρα διαφάνειας.

Ο Ενωσιακός κατάλογος μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας

Ο κατάλογος, ο οποίος εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 14 Φεβρουαρίου 2023, περιλαμβάνει τις κάτωθι χώρες:

A/A	Αναθεωρημένος Ενωσιακός Κατάλογος 14/2/2023
1	Αμερικανική Σαμόα
2	Αγκουίλα
3	Μπαχάμες
4	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
5	Κόστα Ρίκα
6	Φίτζι
7	Γκουάμ
8	Νήσοι Μάρσαλ
9	Παλάου
10	Παναμάς
11	Ρωσία
12	Σαμόα
13	Τρίνιταντ και Τομπέιγκο
14	Νήσοι Τερκς και Κάικος
15	Αμερικανικές Παρθένες Νήσοι
16	Βανουάτου

Στις 17 Οκτωβρίου 2023 το Συμβούλιο αποφάσισε να προσθέσει **την Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, την Μπελίζ και τις Σεϋχέλλες** στον ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας, διότι διαπιστώθηκε υστέρηση και των τριών περιοχών όσον αφορά την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών κατόπιν αιτήματος. Παράλληλα, αφαιρέθηκαν τρεις περιοχές από τον κατάλογο: Βρετανικές Παρθένες Νήσοι, Κόστα Ρίκα και Νήσοι Μάρσαλ.

Ο ενωσιακός κατάλογος μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας περιλαμβάνει χώρες που είτε δεν έχουν δεσμευτεί σε εποικοδομητικό διάλογο με την ΕΕ σχετικά με τη φορολογική διακυβέρνηση είτε δεν έχουν εκπληρώσει τις δεσμεύσεις τους για την υλοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα πρέπει να αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς ένα σύνολο αντικειμενικών κριτηρίων χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης, τα οποία περιλαμβάνουν τη φορολογική διαφάνεια, τη δίκαιη φορολόγηση και την εφαρμογή διεθνών προτύπων που αποσκοπούν στην πρόληψη της

διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης των κερδών. **Οι Βρετανικές Παρθένες Νήσοι** διαγράφηκαν από τον κατάλογο, καθώς τροποποίησαν το σχετικό πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών κατόπιν αιτήματος και θα επαναξιολογηθούν σύμφωνα με το πρότυπο του ΟΟΣΑ. Εν αναμονή της εν λόγω επαναξιολόγησης, η εν λόγω περιοχή δικαιοδοσίας έχει συμπεριληφθεί στο παράρτημα ΙΙ. **Η Κόστα Ρίκα** διαγράφηκε από τον κατάλογο επειδή τροποποίησε τις επιζήμιες πτυχές του καθεστώτος απαλλαγής εισοδήματος αλλοδαπής προέλευσης. **Οι Νήσοι Μάρσαλ** διαγράφηκαν από τον κατάλογο, καθώς έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στην επιβολή των απαιτήσεων περί οικονομικής υπόστασης.

A/A	Αναθεωρημένος Ενωσιακός Κατάλογος 17/10/2023
1	Αμερικανική Σαμόα
2	Αγκουίλα
3	Μπαχάμες
4	Αντίγκουα και Μπαρμπούντα
5	Μπελίζ
6	Φίτζι
7	Γκουάμ
8	Σεϋχέλλες
9	Παλάου
10	Παναμάς
11	Ρωσία
12	Σαμόα
13	Τρίνιταντ και Τομπέιγκο
14	Νήσοι Τερκς και Κάικος
15	Αμερικανικές Παρθένες Νήσοι
16	Βανουάτου

Μη συνεργάσιμα κράτη (κράτη ή περιοχές δικαιοδοσίας ή υπερπόντιες χώρες ή εδάφη που τελούν υπό οποιοδήποτε ειδικό καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης) είναι, αναφορικά με το διάστημα που περιλαμβάνεται στον ακόλουθο πίνακα, και τα εξής:

A/A	Ονομασία στην ελληνική γλώσσα	Διάστημα εντός του 2020 κατά το οποίο είναι μη συνεργάσιμο κράτος	A/A	Ονομασία στην ελληνική γλώσσα	Διάστημα εντός του 2021 κατά το οποίο είναι μη συνεργάσιμο κράτος
1	Κένυα	1.1.2020-31.10.2020	1	Εσουατίνι	1.1.2021 - 30.06.2021
2	Μαυροβούνιο	1.1.2020-30.4.2020	2	Ιορδανία	1.1.2021 - 30.11.2021
3	Μονγκολία	1.1.2020-30.4.2020	3	Ναμίμπια	1.1.2021- 31.03.2021
4	Πράσινο Ακρωτήριο	1.1.2020-30.4.2020	4	Παραγουάη	1.1.2021- 31.10.2021

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020	
A/A	Όνομασία στην ελληνική γλώσσα
1	Άγιος Μαρτίνος
2	Αϊτή
3	Ακτή Ελεφαντοστού
4	Ανγκουίλα
5	Αντίγκουα και Μπαρμπούντα
6	Βανουάτου
7	Βασίλειο του Λεσότο
8	Γκαμπόν
9	Γκάνα
10	Γουϊάνα
11	Γουϊνέα
12	Γουατεμάλα
13	Εσουατίνι
14	Ιορδανία
15	Καζαχστάν
16	Καμπότζη
17	Λιβερία
18	Μαδαγασκάρη
19	Μαλδίβες
20	Μάλι
21	Μαυριτανία
22	Μπαρμπάντος
23	Μπενίν
24	Μποτσουάνα
25	Μπουρκίνα Φάσο
26	Ναμίμπια
27	Νίγηρας
28	Ντομίνικα
29	Ομάν
30	Ονδούρα
31	Παλάου
32	Παναμάς
33	Παπούα Νέα Γουϊνέα
34	Παραγουάη
35	Ρουάντα
36	Σεϋχέλλες
37	Ταϊλάνδη
38	Τανζανία
39	Τόγκο
40	Τρινιδάδ και Τομπάγκο
41	Τζιμπουτί
42	Τσάντ
43	Φιλιππίνες

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021	
A/A	Όνομασία στην ελληνική γλώσσα
1	Άγιος Μαρτίνος
2	Αϊτή
3	Ακτή Ελεφαντοστού
4	Αλγερία
5	Ανγκουίλα
6	Αντίγκουα και Μπαρμπούντα
7	Βανουάτου
8	Βασίλειο του Λεσότο
9	Βιετνάμ
10	Γκαμπόν
11	Γκάνα
12	Γουϊάνα
13	Γουϊνέα
14	Γουατεμάλα
15	Εσουατίνι (έως 30-06-2021)
16	Ιορδανία (έως 30-11-2021)
17	Καζαχστάν
18	Καμπότζη
19	Λευκορωσία
20	Κονγκό (Δημοκρατία του)
21	Λιβερία
22	Μαδαγασκάρη
23	Μαλδίβες
24	Μάλι
25	Μαυριτανία (έως 31-07-2021)
26	Μπαρμπάντος
27	Μπενίν
28	Μποτσουάνα
29	Μπουρκίνα Φάσο
30	Ναμίμπια (έως 31-03-2021)
31	Νίγηρας
32	Ντομίνικα
33	Ονδούρα
34	Παλάου
35	Παναμάς
36	Παπούα Νέα Γουϊνέα
37	Παραγουάη (έως 31-10-2021)
38	Ρουάντα
39	Σεϋχέλλες
40	Ταϊλάνδη
41	Τανζανία
42	Τόγκο
43	Τρινιδάδ και Τομπάγκο
44	Τζιμπουτί
45	Τσάντ
46	Φιλιππίνες

Μη συνεργάσιμα κράτη στο φορολογικό τομέα

ΚΡΑΤΗ ΜΕ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ

Προνομιακό φορολογικό καθεστώς, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 6 του άρθρου 65 του ν. 4172/2013, τα κράτη εκείνα στα οποία το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το εξήντα τοις εκατό (60%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος στην Ελλάδα. Αρ. Πρωτ: Α 1027/3.3.2023 (ΦΕΚ Β' 1539/13-03-2023)

Με βάση το πιο πάνω κριτήριο τα κράτη αυτά, για το φορολογικό έτος 2021, είναι τα ακόλουθα:

Κράτη με Προνομιακό Φορολογικό Καθεστώς ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021

1. Άγιος Ευστάθιος	16. Κατάρ	31. Μποναίρ
2. Αλβανία	17. Κιργιστάν	32. Νήσοι Κέϋμαν
3. Ανατολικό Τιμόρ	18. Κόσσοβο	33. Νήσοι Μάρσαλ
4. Ανγκουίλα	19. Κύπρος	34. Νήσοι Τερκς και Κάικος
5. Ανδόρρα	20. Λιχτενστάιν	35. Νήσος του Μαν
6. Βανουάτου	21. Μακάο	36. Ουγγαρία
7. Βερμούδες	22. Μαλδίβες	37. Παραγουάη
8. Βόρεια Μακεδονία	23. Μαυροβούνιο	38. Σάμπα
9. Βοσνία -Ερζεγοβίνη	24. Μολδαβία	39. Σαουδική Αραβία
10. Βουλγαρία	25. Μογγολία	40. Τζέρσεϋ
11. Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	26. Μονακό	41. Τουρκμενιστάν
12. Γιβραλτάρ	27. Μπαρμπάντος	
13. Γκέρνσεϋ	28. Μπαχάμες	
14. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	29. Μπαχρέιν	
15. Ιρλανδία	30. Μπελίζ	

5.4 Νομολογία Αρείου Πάγου

Με μία σημαντικότατη απόφαση η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου αποφάνθηκε ότι οι υπεράκτιες εταιρίες δεν απολαμβάνουν νομικής προσωπικότητας εντός της ελληνικής νομικής τάξης, όταν για τη σύστασή τους έχει ακολουθηθεί η διαδικασία σύστασης της καταστατικής τους έδρας και όχι αυτή της πραγματικής τους έδρας. Η πραγματική έδρα ενός επιχειρηματικού σχήματος αναφέρεται στην περιοχή όπου λαμβάνονται οι πραγματικές διοικητικές και οικονομικές αποφάσεις της εταιρείας.

Συγκεκριμένα, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ελλάδος έκρινε οι εταιρείες που έχουν καταχωρημένη έδρα σε τρίτες χώρες, αλλά στην πραγματικότητα δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, θεωρούνται άκυρες εάν δεν έχει ακολουθηθεί η διαδικασία που προβλέπει το ελληνικό δίκαιο για τη σύστασή τους. Αν συνεπώς διαπιστωθεί ότι η πραγματική έδρα της εταιρίας που φέρεται ως αλλοδαπή, βρίσκεται στην Ελλάδα και δεν έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις ιδρύσεως (συστάσεως και δημοσιότητας) που επιτάσσει το ελληνικό δίκαιο για τον συγκεκριμένο εταιρικό τύπο, τότε η εταιρεία αυτή θεωρείται άκυρη και λειτουργεί μόνο ως "εν τοις πράγμασι" εταιρεία. Αυτό σημαίνει ότι δεν απολαμβάνει νομικής προσωπικότητας στην Ελλάδα.

Οι συνέπειες της παραπάνω απόφασης είναι προφανείς και συμπίπτουν με την προσπάθεια των ελληνικών φορολογικών αρχών να περιορίσουν τη δράση των υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα. Η συμπτωματική συνάφεια αυτής της απόφασης με τις φορολογικές προσπάθειες δεν μπορεί να θεωρηθεί τυχαία, αλλά μάλλον αντανακλά μια συνεκτική προσέγγιση και στρατηγική από τις αρχές της Ελλάδας για την ενίσχυση του φορολογικού συστήματος και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Οι αρμόδιοι φορείς δηλώνουν ότι η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής δεν θα περιοριστεί μόνο στην παραπάνω απόφαση, υπονοώντας ότι θα υπάρξουν περαιτέρω μέτρα και προσπάθειες για να ενισχυθεί η επιτήρηση και η εφαρμογή του φορολογικού νόμου. Όσον αφορά τους ελληνικούς επιχειρηματίες, είναι πιθανό να χρειαστεί να αναζητήσουν εναλλακτικές λύσεις για την οργάνωση και τη λειτουργία των επιχειρήσεών τους, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες νομικές προδιαγραφές και τις εξελίξεις στον τομέα της φορολογίας. Είναι πιθανό να υπάρξουν προσπάθειες από τους "φορολογικούς παραδείσους" να εφεύρουν νέες λύσεις για τη φοροδιαφυγή, καθώς η επιβίωσή τους συνδέεται με τη διατήρηση αυτών των ευνοϊκών φορολογικών περιβαλλόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

6.1 Φοροδιαφυγή

Η έννοια της φοροδιαφυγής

Η φοροδιαφυγή αποτελεί παράβαση της φορολογικής νομοθεσίας και περιλαμβάνει κάθε πράξη ή παράλειψη από τον φορολογούμενο με σκοπό τη μείωση ή αποφυγή καταβολής του φόρου που του έχει επιβληθεί. Φοροδιαφυγή έχουμε, όταν οι φορολογούμενοι δεν αποδίδουν στο δημόσιο τα έσοδά τους και παρακάμπτουν την καταβολή των απαιτούμενων φόρων. Αυτό μπορεί να συμβεί μέσω διάφορων πρακτικών, όπως η μη δήλωση εισοδήματος, η απόκρυψη εσόδων ή κερδών, η χρήση παράνομων μεθόδων για τη μείωση του φορολογικού επιβάρυνσης (όπως ψευδείς αποδείξεις ή πλαστογραφία. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η φοροδιαφυγή δεν είναι μόνο ένα ποινικό αδίκημα, αλλά και μια έντονα αντικοινωνική συμπεριφορά. Επιπλέον, έχει αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνία, καθώς οι φόροι συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση των δημόσιων υπηρεσιών και των κοινωνικών προγραμμάτων. Όταν κάποιος προσπαθεί να αποφύγει την καταβολή φόρου, επωμίζεται την ευθύνη να καλύψει το ποσό που αποκρύπτεται, επιβαρύνοντας άμεσα τους υπόλοιπους φορολογούμενους.

Οι βασικοί παράγοντες που συντελούν στην εμφάνιση και στην εξέλιξη της φοροδιαφυγής είναι οι εξής:

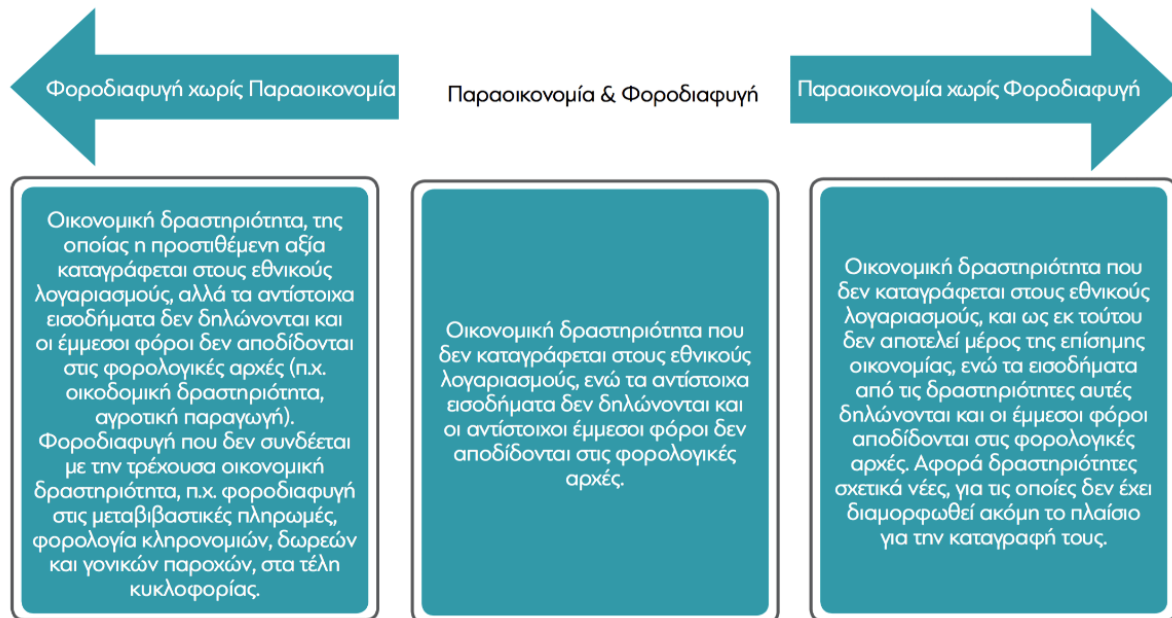
- στην πολυνομία – πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος,
- στην ανασφάλεια δικαίου που δημιουργείται τόσο στους φορολογουμένους όσο και στους υπαλλήλους της Φορολογικής Διοίκησης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,
- στη συνεχόμενη αύξηση του φορολογικού βάρους και
- στη μη ύπαρξη πολιτικής βούλησης για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Διάκριση της Φοροδιαφυγής από Συναφείς Έννοιες (Φοροαποφυγή - Παραοικονομία)

Η διάκριση μεταξύ της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής είναι σημαντική και αντικατοπτρίζει διαφορετικές πτυχές της απόφυγης της φορολογίας. Αν και οι δύο έννοιες αναφέρονται στην αποφυγή ή μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης, υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην φύση τους. Η φοροδιαφυγή συνιστά παράνομη πράξη και παραβιάζει άμεσα τις φορολογικές διατάξεις και αποτελεί παράβαση του γράμματος του νόμου, ενώ από την άλλη η φοροαποφυγή εκμεταλλεύεται νομοθετικά και εκμεταλλεύεται τη δυνατότητα διενέργειας τεχνητών διευθετήσεων για τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης. Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, η γενική διάταξη κατά της φοροαποφυγής (Άρθρο 38 του Ν. 4174/2013) λειτουργεί ως οδηγός για τη διάκριση μεταξύ φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Σύμφωνα με αυτή τη διάταξη, η φοροαποφυγή αποτελεί κάθε τεχνητή διευθέτηση ή σειρά διευθετήσεων που στοχεύει στην αποφυγή της φορολόγησης και οδηγεί σε φορολογικό πλεονέκτημα. Το φορολογικό πλεονέκτημα προκύπτει από τη σύγκριση του φόρου που οφείλεται λόγω της διευθέτησης με το ποσό που θα οφείλονταν από τον ίδιο φορολογούμενο υπό τις ίδιες συνθήκες χωρίς τη διευθέτηση. Ο σκοπός είναι η διαφυγή από τη φορολόγηση, γεγονός που σημαίνει ότι έρχεται σε σύγκρουση με τις φορολογικές διατάξεις οι οποίες ισχύουν. Ωστόσο, τόσο η φοροδιαφυγή όσο και η φοροαποφυγή οδηγούνται στο ίδιο συμπέρασμα: δηλαδή τη μη καταβολή των απαιτούμενων φόρων. Από αυτήν την οπτική και οι δύο εκδοχές ερμηνεύονται με ίδιο τρόπο καθώς και οι δύο οδηγούν στην πραγματική στέρηση εσόδων από το Δημόσιο Τομέα.

Η μελέτη της παραοικονομίας μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση της φοροδιαφυγής, καθώς υπάρχει στενή σχέση μεταξύ αυτών των φαινομένων. Η φοροδιαφυγή μπορεί να ανήκει τόσο στην παραοικονομία όσο και στην επίσημη οικονομική δραστηριότητα. Αν και η παραοικονομία αναφέρεται σε μη επίσημες οικονομικές δραστηριότητες που διεξάγονται εκτός των νόμιμων καναλιών, μέρος αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί να καταλήγει σε φορολογία μέσω των μεταγενέστερων συναλλαγών με τη φανερή οικονομία. Όσον αφορά στη διάκριση μεταξύ παραοικονομίας και φοροδιαφυγής, η παραοικονομία καλύπτει την οικονομική δραστηριότητα που δεν αναγνωρίζεται ή δεν καταγράφεται στα επίσημα στατιστικά στοιχεία και στους εθνικούς λογαριασμούς. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει τόσο νόμιμες όσο και παράνομες δραστηριότητες. Ωστόσο, στην ανάλυση και μέτρηση της παραοικονομίας εστιάζουμε κυρίως στις νόμιμες δραστηριότητες, καθώς οι παράνομες έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και κίνητρα. Στις νόμιμες δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνονται η αδήλωτη εργασία σε νόμιμες δραστηριότητες, όπως η εργασία

χωρίς ασφάλιση ή η αποφυγή της καταβολής φόρων σε νόμιμες επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, η μη νόμιμη παραοικονομία περιλαμβάνει παράνομες δραστηριότητες όπως το λαθρεμπόριο, οι κλοπές, η νταλικά και άλλες παράνομες επιχειρηματικές πρακτικές. Αυτές οι δραστηριότητες είναι παράνομες κατά το νόμο και συνεπώς δεν αναγνωρίζονται επίσημα.

Επιπλέον, ένα σφάλμα που συμβαίνει συχνά είναι η σύγχυση της φοροαποφυγής με τον φορολογικό σχεδιασμό (tax planning), καθώς όπως έχουμε ήδη αναφέρει η φοροαποφυγή στην ουσία είναι η εύρεση κενών σε νόμους, η οποία έρχεται σε σύγκρουση με το νομοθέτημα, ενώ από την άλλη μεριά ο φορολογικός σχεδιασμός στοχεύει στη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των φορολογουμένων, με τη χρήση όλων των δυνατών μέσων που προσφέρονται από τον ίδιο το νόμο.

Λόγω των παραπάνω το τελευταίο διάστημα πραγματοποιούνται αξιολογήσεις προσπάθειες σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να προβλεφθούν τα κενά των νόμων και να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα φαινόμενα φοροαποφυγής, με στοχευμένες διατάξεις που εστιάζουν σε ενέργειες εξυπηρετούν αποκλειστικά σε εμπορικούς σκοπούς.

6.2 Ξέπλυμα μαύρου χρήματος

Ο όρος «Μαύρο» ή «Βρώμικο» χρήμα αναφέρεται σε χρηματικά ποσά που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες. Αυτά τα χρήματα συνήθως προέρχονται από εγκληματικές πηγές, όπως παράνομο εμπόριο ναρκωτικών, παράνομο εμπόριο όπλων, απάτες, λαθρεμπόριο και άλλες παράνομες δραστηριότητες.

Το ξέπλυμα χρήματος είναι η διαδικασία με την οποία παράνομα κεφάλαια ή προστιθέμενες αξίες που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες διοχετεύονται σε νόμιμες οικονομικές δραστηριότητες ώστε να μην μπορούν να ανιχνευθούν ή να ανακτηθούν από τις αρχές επιβολής του νόμου. Ο όρος «ξέπλυμα χρήματος» προήλθε από την ιδέα ότι οι εγκληματίες μπορούν να καθαρίσουν τα παράνομα κεφάλαια τους με τέτοιο τρόπο ώστε να μοιάζουν νόμιμα και να μην μπορούν να ανιχνευθούν.

Οι υπεράκτιες εταιρείες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ιδανικό «όχημα» για την κάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων. Οι εταιρείες αυτές προσφέρουν αρκετά πλεονεκτήματα που τις καθιστούν ελκυστικές για παράνομες δραστηριότητες. Ανάμεσα σε αυτά περιλαμβάνονται η ανωνυμία, καθώς οι πραγματικοί ιδιοκτήτες των εταιρειών συχνά παραμένουν άγνωστοι, το μηδενικό ή χαμηλό κόστος ίδρυσης και λειτουργίας, το χαλαρό νομοθετικό πλαίσιο που διευκολύνει τις παράνομες δραστηριότητες και το τραπεζικό απόρρητο που προστατεύει τα δεδομένα και τις συναλλαγές των εταιρειών. Αυτά τα πλεονεκτήματα επιτρέπουν στους εγκληματίες να αποκρύψουν την πραγματική προέλευση των χρημάτων τους, να μεταφέρουν παράνομα κεφάλαια και να τα αποθηκεύσουν σε τραπεζικούς λογαριασμούς που είναι προστατευμένοι από το απόρρητο.

Σύμφωνα με την αναφορά της Επιτροπής Οικονομικής Δράσης, οι υπεράκτιες εταιρείες έχουν προεξέχουσα θέση σε ένα από τα τρία στάδια του ξεπλύματος χρήματος.

1^ο Στάδιο της τοποθέτησης

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, τα παράνομα κεφάλαια εισέρχονται στο χρηματοοικονομικό σύστημα μέσω διάφορων τρόπων, όπως μετρητά που καταθέτονται σε τράπεζες ή χρησιμοποιώντας προπληρωμένες κάρτες. Όσοι δραστηριοποιούνται παρανόμως έχουν πολλές τραπεζικές καταθέσεις σε διαφορετικές τράπεζες, έχοντας ταυτόχρονα τα νόμιμα ή καθαρά κέρδη από επενδύσεις, μαζί με βρώμικα ή παράνομα κέρδη, χρησιμοποιώντας συνήθως ως κάλυψη άλλες εταιρείες, οι οποίες λειτουργούν και δραστηριοποιούνται νομιμότητα. Γι' αυτό το λόγο φροντίζουν να «σπάνε» το συνολικό ποσό σε μικρότερα, με σκοπό να έχουν ακόμη μεγαλύτερη κάλυψη καθώς η διακίνηση χαμηλών ποσών δεν αποτελεί ανησυχητικό παράγοντα.

2^ο Στάδιο της στρώσης

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, τα παράνομα κεφάλαια μετακινούνται μέσω διάφορων τραπεζικών λογαριασμών ή χρησιμοποιώντας διάφορα χρηματοπιστωτικά μέσα με σκοπό να

αποκρυφθεί η προέλευσή τους. Οι υπεράκτιες εταιρείες συχνά χρησιμοποιούνται σε αυτό το στάδιο για να δημιουργηθεί μια περίπλοκη δομή εταιρειών και λογαριασμών που δυσκολεύει την ανίχνευση. Τα ποσά αυτά επενδύονται σε μετοχές κάποιας offshore εταιρείας, η οποία πολύ πιθανόν θα δραστηριοποιείται σε μια χώρα, όπου οι έχοντες παράνομη δραστηριότητα επιδιώκουν την εισαγωγή ανακυκλωμένου χρήματος. Ακολούθως, οι μετοχές που μόλις εισήχθησαν, αγοράζονται από έναν τυχαίο επενδυτή, εν συνεχεία πωλούνται εκ νέου και σταδιακά εξαφανίζονται τα στοιχεία πηγής του χρήματος.

3^ο Στάδιο της ένταξης

Σε αυτό το στάδιο, τα παράνομα κεφάλαια επανεισέρχονται στο νόμιμο οικονομικό σύστημα με τρόπους που δυσκολεύουν την ανίχνευση, όπως με επενδύσεις σε νόμιμες επιχειρήσεις, αγορά ακινήτων ή αγορά πολυτελών αγαθών. Στη συνέχεια τα χρήματα αυτά κατατίθενται σε τραπεζικούς λογαριασμούς «εταιριών βιτρίνας» που προσφέρουν κάλυψη στις εταιρείες που δραστηριοποιούνται παρανόμως και οι οποίες έχουν συνήθως ως μοναδική ενασχόληση την εκκαθάριση του βρώμικου χρήματος. Εν συνεχεία, η αρχική εταιρεία εκδίδει τιμολόγια «μαϊμού» στην offshore εταιρεία, ώστε η δεύτερη εξ' αυτών να προχωρήσει σε εξόφληση αυτών και επομένως να προβεί σε τραπεζικό έμβασμα ή δανεισμό χρημάτων από την πρώτη. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η εξωχώρια εταιρεία καταβάλει το αντίτιμο ενός τιμολογίου με απολύτως νόμιμο τρόπο στην αρχική εταιρεία και έτσι τα παράνομα χρήματα «ξεπλένονται» και μετατρέπονται απευθείας σε καθαρά ή αλλιώς νόμιμα χρήματα.

Εταιρείες «φαντάσματα»

Οι εταιρείες αυτές λειτουργούν με σκοπό την απορρόφηση κεφαλαίων και τον αποσυσχετισμό αυτών των κεφαλαίων από την πραγματική τους προέλευση. Επίσης, δημιουργούνται με σκοπό να παραμορφώσουν την αλυσίδα της ιδιοκτησίας και να αποκρύψουν την πραγματική ταυτότητα των πραγματικών κατόχων των κεφαλαίων. Ιδρύονται με τη δημιουργία εικονικών ρόλων και την καθιέρωση ενός τοπικού εντεταλμένου, ο οποίος λειτουργεί ως διευθυντής και εκπρόσωπος της εταιρείας. Αυτός ο τοπικός εντεταλμένος μπορεί να είναι ένας επαγγελματίας που παρέχει τις υπηρεσίες του για να φαίνεται ότι ελέγχει την εταιρεία, ενώ στην πραγματικότητα λειτουργεί με εντολή και για λογαριασμό άλλων ατόμων ή οντοτήτων. Με αυτόν τον τρόπο, οι πραγματικοί ιδιοκτήτες των κεφαλαίων παραμένουν ανώνυμοι και αποκρύπτεται η πραγματική προέλευση των χρημάτων.

Εμφανίζονται μόνον ονομαστικά χωρίς κανένα άλλο νόμιμο έγγραφο, και παρουσιάζονται συνήθως σε φορτωτικές, δελτία αποστολής και καταθετήρια ως λήπτες άλλων προσώπων, ώστε να παραμένει κρυφός ο πραγματικός ιδιοκτήτης του παράνομου χρήματος.

Εταιρείες «βιτρίνες»

Οι εταιρείες αυτές πραγματοποιούν μια ποικιλία νόμιμων δραστηριοτήτων προκειμένου να καλύψουν την πραγματική προέλευση των παράνομων κεφαλαίων, γεγονός που τις καθιστά σύνθετες. Οι δράστες που εμπλέκονται σε δραστηριότητες ξεπλύματος χρήματος συνήθως χρησιμοποιούν περισσότερες από μία εταιρείες για να μεταφέρουν το «βρώμικο» χρήμα από τη μία στην άλλη. Αυτή η διαδικασία, γνωστή και ως «layering» ή «stratification», έχει ως στόχο την απόκρυψη της πραγματικής προέλευσης των χρημάτων και τη δυσκολοποίηση της ανάγνυσής τους.

«Εικονικές» Εταιρείες

Οι εταιρείες αυτές μπορεί να είναι εταιρείες onshore (εσωχώριες) ως ιδρύματα, οργανισμοί ή άλλη μορφή εμπορικής λειτουργίας. Δημιουργούνται κατά βάση για σκοπούς φοροαποφυγής. Μια εταιρία μπορεί να συσσωρεύει το εισόδημά της σε λογαριασμούς που τηρεί η εικονική εταιρία, σε χώρες με χαμηλό ή μηδενικό φόρο. Τα συγκεκριμένα κεφάλαια μπορούν εύκολα να μεταφερθούν σε οποιαδήποτε χώρα του κόσμου ενώ προσφέρουν ταυτόχρονα ανωνυμία στους ιδιοκτήτες της εταιρείας.

Εταιρείες «ραφιού»

Οι εταιρείες αυτές έχουν ιδρυθεί νομικά, αλλά δεν έχουν πραγματική δραστηριότητα ή περιουσιακά στοιχεία. Αυτού του είδους οι εταιρείες δημιουργούνται συνήθως με σκοπό την πώλησή τους σε μελλοντικούς ενδιαφερόμενους που επιθυμούν να ξεκινήσουν μια εταιρεία χωρίς να περάσουν από τη διαδικασία της νομικής ιδρύσεως. Οι εταιρείες ραφιού προσφέρουν ορισμένα πλεονεκτήματα, όπως την άμεση διαθεσιμότητα, καθώς οι νέοι ιδιοκτήτες μπορούν να αγοράσουν μια έτοιμη εταιρεία αντί να ιδρύουν μια από την αρχή. Αυτό μπορεί να εξοικονομήσει χρόνο και διοικητικές δαπάνες. Ωστόσο, δεν έχουν πραγματική οικονομική δραστηριότητα ή περιουσιακά στοιχεία. Συνήθως δεν έχουν τραπεζικούς λογαριασμούς, πελάτες ή προϊόντα. Οι νέοι ιδιοκτήτες πρέπει να αναλάβουν τον πλήρη έλεγχο και την ανάπτυξη της εταιρείας αφού την αποκτήσουν.

6.3 Τριγωνικές συναλλαγές

Το «τριγωνικό εμπόριο» είναι μια μορφή εμπορίου όπου μια συναλλαγή δεν πραγματοποιείται απευθείας μεταξύ δύο εταιρειών, αλλά μέσω μιας τρίτης εταιρείας, που συχνά εδρεύει σε μια υπεράκτια χώρα. Σκοπός του τριγωνικού εμπορίου μπορεί να είναι η μείωση φορολογικών επιβαρύνσεων ή η εκμετάλλευση διαφορών στις δασμολογικές ή νομικές πρακτικές μεταξύ των χωρών. Μια εταιρεία που εδρεύει σε μια χώρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ενδιάμεσος σε μια τριγωνική συναλλαγή. Αυτό συμβαίνει καθώς ορισμένες χώρες μπορεί να έχουν χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές ή πλεονεκτήματα στις εμπορικές συναλλαγές. Με το να χρησιμοποιηθεί μια εταιρεία που εδρεύει σε αυτήν την ευνοϊκή χώρα ως ενδιάμεσος, οι εταιρείες μπορούν να επωφεληθούν από αυτά τα πλεονεκτήματα.

Το κίνητρο χρήσης της μεθόδου της τριγωνικής συναλλαγής είναι η μεταφορά κερδών από μια χώρα με υψηλό φορολογικό συντελεστή σε μια χώρα με χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή. Η χρήση ενδιάμεσων εταιρειών σε χώρες με χαμηλό κόστος λειτουργίας, που παρέχουν λογιστικές υπηρεσίες, επιτρέπει στις εταιρείες να μεταφέρουν τα κέρδη τους και να ελαχιστοποιήσουν τη φορολογική τους επιβάρυνση. Σε αυτήν τη διαδικασία, οι ενδιάμεσες εταιρείες συνήθως παρέχουν λειτουργίες όπως λογιστικές και διοικητικές υπηρεσίες, αλλά δεν εμπλέκονται στην πραγματική διακίνηση των προϊόντων. Τα προϊόντα μεταφέρονται απευθείας από τους προμηθευτές στους τελικούς παραλήπτες, παρακάμπτοντας τους ενδιάμεσους σταθμούς. Αυτό τους επιτρέπει να εκμεταλλευτούν τις χαμηλές φορολογικές συνθήκες και να μειώσουν τη φορολογική επιβάρυνσή τους.

Η τριγωνική συναλλαγή δεν είναι αυτούσια παράνομη ως πράξη. Ωστόσο, μπορεί να γίνει παράνομη όταν χρησιμοποιείται για να επιτευχθούν κρυφοί σκοποί, όπως η φοροαποφυγή και η απόκρυψη φορολογητέου εισοδήματος σε ενδοεταιρικές συναλλαγές. Συχνά, ο στόχος των τριγωνικών συναλλαγών είναι να μειωθούν οι φορολογικές επιβαρύνσεις και να γίνει απόκρυψη των εσόδων που θα έπρεπε να φορολογηθούν. Αυτό συμβαίνει ειδικά όταν εμπλέκονται θυγατρικές εταιρίες που εδρεύουν σε χώρες με χαμηλή φορολογική επιβάρυνση, γνωστές και ως φορολογικοί παράδεισοι.

Μια εταιρεία με θυγατρικές σε χώρες με διαφορετικούς φορολογικούς συντελεστές μπορεί να χειραγωγήσει τις τιμές μεταβίβασης με σκοπό την τεχνητή καθοριστική του επιπέδου κερδών κάθε θυγατρικής εταιρείας. Με αυτόν τον τρόπο, η μητρική εταιρεία μπορεί να μεταφέρει το

μεγαλύτερο μέρος του φορολογητέου εισοδήματος σε χώρες με χαμηλότερους εταιρικούς φόρους εισοδήματος. Για παράδειγμα, η μητρική εταιρεία μπορεί να αυξήσει το κόστος εισαγωγής προϊόντων ή υπηρεσιών από μια θυγατρική σε χώρα με υψηλό φορολογικό συντελεστή, έτσι ώστε η θυγατρική να έχει χαμηλότερο κέρδος και αντίστοιχα χαμηλότερο φορολογητέο εισόδημα σε αυτήν τη χώρα. Ταυτόχρονα, η μητρική εταιρεία μπορεί να αυξήσει τα κέρδη των θυγατρικών σε χώρες με χαμηλότερους εταιρικούς φόρους εισοδήματος, εκμεταλλευόμενη τη διαφορά στους φορολογικούς συντελεστές.

Ένας μεγάλος αριθμός υπεράκτιων εταιρειών δημιουργείται με σκοπό τη μείωση των κερδών ή την αύξηση του κόστους των μητρικών επιχειρήσεων μέσω εικονικών τριγωνικών συναλλαγών. Αυτή η πρακτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να μεταφέρει τα κέρδη από μια χώρα με υψηλότερο φορολογικό συντελεστή σε μια χώρα με χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή. Μια εξωχώρια εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ενδιάμεσος κρίκος σε μια τριγωνική συναλλαγή. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η μητρική εταιρεία μπορεί να υπερεκτιμήσει το κόστος των αγαθών ή υπηρεσιών που αγοράζει από την offshore εταιρεία. Έτσι, τα κέρδη της μητρικής εταιρείας μειώνονται και μεταφέρονται στην offshore εταιρεία με το χαμηλότερο φορολογικό καθεστώς.

Πολλές χώρες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την πρακτική των τριγωνικών συναλλαγών και να επιβάλουν κυρώσεις σε εταιρείες που αποφεύγουν τη φορολόγηση των κερδών τους μέσω αυτής της μεθόδου. Οι φορολογικές αρχές αποδίδουν μεγάλη προσοχή στην αξιολόγηση και διεκπεραίωση των τριγωνικών συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένων των άυλων περιουσιακών στοιχείων, όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας και εμπορικά σήματα. Αυτό συμβαίνει διότι τέτοια περιουσιακά στοιχεία είναι εύκολα μεταβιβάσιμα σε υπεράκτιες θυγατρικές εταιρείες, προσφέροντας έτσι δυνατότητες για φοροαποφυγή.

6.4 Μέτρα περιορισμού της δράσης παράνομων offshore δραστηριοτήτων.

Η αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ιδιαίτερα στην περίπτωση των offshore εταιριών, απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ χωρών στον τομέα της μεταβίβασης και ανταλλαγής πληροφοριών. Το 2000 ο Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξη) δημοσίευσε, κατάλογο με τις χώρες/ δικαιοδοσίες μη συνεργάσιμων φορολογικών παραδείσων, που περιλάμβανε 35 φορολογικούς παραδείσους.

Το 2002 η Φορολογική Επιτροπή του Ο.Ο.Σ.Α. ολοκλήρωσε την Πρότυπη Σύμβαση Ανταλλαγής Πληροφοριών, η οποία αποτελεί την βάση των διαπραγματεύσεων με τέτοιες χώρες/δικαιοδοσίες για σύναψη αντίστοιχων Συμβάσεων σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο.

Τα πεδία της φορολογικής πολιτικής που προέρχονται από μια έκθεση του Ο.Ο.Σ.Α., παραθέτουν τους παρακάτω κανόνες και μέτρα που μπορούν να εφαρμοστούν σε σχέση με τις φορολογικές πρακτικές σε συγκεκριμένους τομείς.

- Κανόνες για τις ελεγχόμενες (από εταιρίες κατοίκους) εταιρίες με έδρα σε χώρα ή δικαιοδοσία της αλλοδαπής (CFC Rules).
- Κανόνες σχετικά με τις συμμετοχές των εταιριών έως και 100% στο κεφάλαιο άλλων εταιριών.
- Κανόνες για τις εκπτώσεις στις δαπάνες ή πιστώσεις στις συναλλαγές – μεταφορές κεφαλαίων στις χώρες ή δικαιοδοσίες που περιλαμβάνονται στη λίστα (με τις χώρες που είναι φορολογικοί παράδεισοι).
- Κανόνες για την παρακράτηση του φόρου στην πηγή.
- Εφαρμογή της αρχής της ανοικτής αγοράς στις ενδοομιλικές τιμολογήσεις (συνδεδεμένες επιχειρήσεις).
- Χώρες που εφαρμόζουν ειδικούς κανόνες ισχνής κεφαλαιοδότησης – μεταφορά κεφαλαίων μέσω συνδεδεμένων εταιριών με την μορφή δανεισμού.
- Ειδικά διαδικαστικά μέτρα, με απαιτήσεις πληροφοριών για την απόδειξη της πραγματικής κατάστασης μιας εταιρίας, με εφαρμογή της αρχής της μη διακριτικής μεταχείρισης (μεταφορά του βάρους της απόδειξης στην υπόχρεη εταιρία – base companies).

Λόγω της αξιοσημείωτης αύξησης της χρήσης φορολογικών παραδείσων και υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων από πολυεθνικές εταιρίες για επιθετική φοροαποφυγή, το Παγκόσμιο Φόρουμ του ΟΟΣΑ έχει προώθηση την εφαρμογή του προτύπου EOIR (Exchange of Information on Request) στις χώρες μέλη του ως προσπάθεια πάταξης τέτοιων συμπεριφορών . Το πρότυπο EOIR απαιτεί από μια χώρα να συνεργάζεται με αρμόδιες φορολογικές αρχές άλλης χώρας σε όλα τα φορολογικά θέματα για τη διοίκηση και επιβολή της τελευταίας εθνική φορολογική νομοθεσία της χώρας. Η εφαρμογή του προτύπου EOIR μπορεί να βοηθήσει τις χώρες να επιβάλουν τους εσωτερικούς φορολογικούς νόμους τους και να καταπολεμήσουν τη χρήση φορολογικών παραδείσων από πολυεθνικές εταιρίες. Ωστόσο, το EOIR έχει επίσης επικριθεί επειδή μια χώρα μοιράζεται πληροφορίες μόνο όταν άλλη χώρα

ζητά συγκεκριμένες πληροφορίες. Έτσι, η ανταλλαγή πληροφοριών περιορίζεται από την δυσκολία της φορολογικής αρχής της άλλης χώρας να γνωρίζει ποιες πληροφορίες να αιτηθεί πριν εντοπιστεί το ακριβές πρόβλημα. (THE ACCOUNTING REVIEW Vol. 97, No. 7 November 2022 pp. 295–318)

Το Μάρτιο του 2009, η Γερμανία συνεργάστηκε με τις αρχές του Λιχτενστάιν, με σκοπό την αποκάλυψη δικτύου ύποπτων οικονομικών σχέσεων ανάμεσα σε Γερμανούς πολίτες και στο γειτονικό τους κρατίδιο - φορολογικό παράδεισο.

Στις Η.Π.Α., η μη δήλωση όλων των τραπεζικών λογαριασμών που διατηρούν οι φορολογούμενοι, στις φορολογικές τους δηλώσεις μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές κυρώσεις.

Το Βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών, τόνισε την επιτακτική ανάγκη τροποποιήσεων των φορολογικών τους συστημάτων προς τα τρία νησιά που υπόκεινται στο Ηνωμένο Βασίλειο, δηλαδή στο Guernsey, στο Jersey και στο Isle of Man.

Στην Ελλάδα, με το Ν. 4557/2018 (όπως τροποποιήθηκε από τον Ν.4571/2018 και Ν.4571/2018), και το Ν. 3691/2008 (όπως τροποποιήθηκε από τον Ν.4254/14, Ν.4261/14, Ν.4316/14, Ν.4370/2016, Ν.4389/2016, Ν.4407/2016, Ν.4478/2017, Ν.4484/2018 και 4557/2018), διαφαίνεται η πρόθεση της πολιτείας να ενισχυθεί ο ρόλος της ανεξάρτητης «Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της οικονομίας», η οποία εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομικών.

Η ανωτέρω αρχή είναι ειδική στη διερεύνηση «ύποπτων» δοσοληψιών, που πιθανότατα να συνδέονται με έκνομη επιχειρηματική ενέργεια. Μπορεί να πραγματοποιήσει ελέγχους οποιαδήποτε χρονική στιγμή και σε οποιαδήποτε επιχείρηση του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα. Επίσης, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε απαγόρευση χρησιμοποίησης περιουσιακών στοιχείων από τους ιδιοκτήτες τους. Η παρούσα Αρμόδια Αρχή είναι σε θέση να προχωρήσει σε άρση απορρήτου προκειμένου να διαλευκάνει εγκλήματα.

Επιπλέον, σύμφωνα με τους παραπάνω νόμους:

- Απαγορεύεται οι τράπεζες να τηρούν μυστικούς λογαριασμούς ή λογαριασμούς με εικονικά ονόματα, αν δεν υπάρχει το πλήρες όνομα του δικαιούχου.
- Τα καζίνο οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξακρίβωση της ταυτότητας των πελατών τους και για οποιεσδήποτε ύποπτες περιπτώσεις.

- Διαχειριστές μετοχών, ομολόγων, παραγώγων, οφείλουν να ελέγχουν και να αναφέρουν περιπτώσεις για τις οποίες υπάρχουν ενδείξεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων.
- Οι ίδιες οδηγίες, αφορούν και στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων, καθώς και στα Συστήματα Διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μέσων.
- Δημιουργία Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΕΤΑΙΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Ένα θέμα με σημαντική σημασία, σε διεθνές επίπεδο, κυρίως για επενδυτές και επιχειρηματίες, αλλά και για το κράτος ως εγγυητή των κανονισμών που επιβάλλονται από την ελεύθερη οικονομία, είναι οι φορολογικοί παράδεισοι. Οι φορολογικοί παράδεισοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον τομέα της κίνησης κεφαλαίου καθώς και στις σχέσεις μεταξύ των κρατών. Η δημιουργία των φορολογικών παραδείσων είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων. Θεωρώντας ότι κάθε επενδυτής αναζητά τρόπους για να πληρώσει τους φόρους του όσο το δυνατόν χαμηλότερα, ή ακόμη και να μην πληρώσει καθόλου, προκειμένου να προστατεύσει τον πλούτο του, ορισμένα εδάφη έχουν εκμεταλλευτεί αυτήν την αδυναμία και έχουν νομοθετήσει ένα ευνοϊκό νομικό πλαίσιο για να προσελκύσουν οικονομικές επενδύσεις, παρέχοντας διευκολύνσεις και φοροαπαλλαγές, καθιστώντας έτσι πιο εύκολη την επιλογή και χρήση συστημάτων φορολογικής βελτιστοποίησης. Συνολικά, η συνδυασμένη επίδραση αυτών των παραγόντων οδήγησε στην ανάπτυξη της υπεράκτιας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, με Έλληνες ιδιοκτήτες να επενδύουν σε διάφορους τομείς όπως η ακίνητη περιουσία, ο τουρισμός, οι υπηρεσίες κτλ.

Η δημιουργία offshore εταιριών συνδέεται με τον παγκόσμιο οικονομικό χώρο και τον ανταγωνισμό που διακριτικά επωφελεί τους δημιουργούς αυτών των εταιριών. Η δραστηριότητα αυτή συχνά χρησιμοποιείται για να αποφεύγονται φορολογικές επιβαρύνσεις. Οι ισχυρές δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης και η εξέλιξη της ψηφιοποίησης έχουν διευρύνει σημαντικά την ικανότητα των υπεράκτιων εταιριών αλλά κυρίως των πολυεθνικών υπεράκτιων να μετακινούν τα κεφάλαιά τους πέρα από τα εθνικά σύνορα τους χωρίς σημαντικές δυσκολίες και εμπόδια. Αυτή η στρατηγική μπορεί να επηρεάσει την παραγωγικότητα της χώρας καταγωγής και να βελτιώσει την παραγωγικότητα της χώρας υποδοχής. Αξιοσημείωτο πάντως είναι πως τόσο οι χώρες καταγωγής όσο και οι χώρες υποδοχής λαμβάνουν κέρδη παραγωγικότητας.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το φορολογικό σύστημα, μπορούν να οδηγήσουν σε απώλεια σημαντικών κρατικών εσόδων και να αποτελέσουν εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη. Οι κυβερνήσεις πρέπει να αντιμετωπίζουν το φαινόμενο αυτό ως μέρος της προσπάθειάς τους να προστατεύσουν την κοινωνία από το οργανωμένο έγκλημα και να αντιμετωπίσουν τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Αυτό συνεπάγεται την ανάπτυξη και αναθεώρηση της

νομοθεσίας και των μέτρων για την καταπολέμηση αυτών των προβλημάτων και τη διασφάλιση της διαφάνειας στο χρηματοοικονομικό σύστημα.

Παρότι νόμιμο το καθεστώς των offshore δραστηριοτήτων έχει συνδεθεί άμεσα με τη χρηματοοικονομική απάτη και τη διαφθορά. Η χρήση υπεράκτιων δικαιοδοσιών για παράνομες δραστηριότητες όπως η φοροδιαφυγή, το ξέπλυμα χρήματος και τις τριγωνικές συναλλαγές μέσω offshore οντοτήτων έχει προκαλέσει πολλά σκάνδαλα και αποτελεί μια σοβαρή πρόκληση για το παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα.

Σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, οι υπεράκτιες δραστηριότητες μπορεί να αποτελούν ένα σημαντικό πρόβλημα. Αυτό είναι κυρίως λόγω των αρνητικών επιπτώσεών τους στο περιβάλλον και την ασφάλεια. Το Ελληνικό κράτος έχει προσπαθήσει να διαμορφώσει ένα νέο σύστημα φορολογίας μέσω μεταρρυθμίσεων, με απώτερο στόχο να δημιουργηθεί ένα φορολογικό περιβάλλον που να ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη, να διασφαλίζει την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και να εξυπηρετεί τις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Εντούτοις, η επιτυχία αυτών των μεταρρυθμίσεων εξαρτάται από τη συνεχή παρακολούθηση, αξιολόγηση και προσαρμογή του φορολογικού συστήματος στις μεταβαλλόμενες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

Αξίζει να τονίσουμε ότι υπάρχει σταθερή αύξηση της ζήτησης για υπεράκτιες υπηρεσίες, αυτό οφείλετε στη διαφήμιση και στη διάθεση υπηρεσιών μέσω του διαδικτύου που έχουν δημιουργήσει εύκολη και προσιτή τη χρήση τέτοιων υπηρεσιών. Μια υπεράκτια εταιρεία δεν είναι κατάλληλη για όλους, αλλά για εκείνους που τη χρειάζονται και την χρησιμοποιούν σωστά, μπορεί να αποτελέσει μια καλή επιλογή. Οι offshore εταιρείες προσφέρουν ορισμένα πλεονεκτήματα που δεν διατίθενται από άλλες εταιρικές μορφές, αλλά η δημιουργία και λειτουργία τους απαιτεί προσοχή και εξειδίκευση.

Προτείνουμε σε μια μελλοντική έρευνα, να γίνει εμπειρική διερεύνηση με εταιρίες που διενεργούν τριγωνικές συναλλαγές, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα τους, μεταξύ χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και με τρίτες χώρες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ- ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Αναγνώστου Σ., (2009) *Φορολογική μεταχείριση των εξωχώριων (offshore) εταιρειών στην Ελλάδα σήμερα*, Φορολογική επιθεώρηση, τεύχος 724, 2009

Δημητρίου Δ. *Υπεράκτιες (offshore) εταιρείες και φορολογία*

Δουβής Π. (2008) , *Offshore δραστηριότητες*, Αθηνά : Pressline

Κακαράς Α. (2008) *Off shore Αγάπη μου* Εκδόσεις Παπαζήση

Μπεζαντάκος Α., (2014). *Offshore εταιρίες, νομικές οντότητες και σχηματικά παραδείγματα απεικόνισης των δραστηριοτήτων τους στην ελληνική οικονομία*. Έκδοση από το Υπουργείο Οικονομικών - Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος

Άγγελος Π. Μπόλος. *Οι εξωχώριες (offshore companies) και Ελληνική Έννομη τάξη*, Νομικό Βήμα, 2013

Blanco, L. and Rogers C. (2012) *competition between tax havens: does proximity matter?*, The International Trade Journal, vol. 26, pp. 291-308

Botis, S. (2014). *Features and Advantages of Using Tax Havens*, Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Economic Sciences, Series V

Burns, M., and McConvill, J., (2011), *an unstoppable force: the offshore world in a modern global economy*, Hastings Business Law.Journal. Vol.7, pp. 205-222

Christopher Clayton Antonio Coppola Amanda Dos Santos Matteo Maggiori Jesse Schreger
NBER WORKING PAPER SERIES CHINA IN TAX HAVENS Working Paper 30865
<http://www.nber.org/papers/w30865> NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH
1050 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138 January 2023

Desai, M. & Foley, C & Hines, J. (2005). *do tax havens divert economic activity?*. Economics Letters. Vol. 90. Pp. 219-224

Durnev, A., Li, T., and Magnan, M., (2017), *'beyond tax avoidance: offshore firms'* Institutional Environment and Financial Reporting Quality, Journal of Business Finance & Accounting, Vol. 44, pp. 646–696

Grantley, T., Richardson, G. and Lanis, R. (2015). *multinationality, tax havens, intangible assets and transfer pricing aggressiveness: an empirical analysis*. Journal of International Accounting Research. Vol. 14 , pp.25-57

Hannes F. Wagner Bocconi University & ECGI Stefan Zeume University of Illinois *Data Leaks and Tax Havens* at Urbana-Champaign May 2023

Laffitte Sébastien *THE MARKET FOR TAX HAVENS** Link to the latest version February 7, 2023 JOB MARKET PAPER

Mihu S.(2011) *Tax havens and the money laundering phenomenon*, Journal of Academic Research in Economics

Niels Johannesen Daniel Reck Max Risch Joel Slemrod John Guyton Patrick Langetieg *NBER WORKING PAPER SERIES THE OFFSHORE WORLD ACCORDING TO FATCA: NEW EVIDENCE ON THE FOREIGN WEALTH OF U.S. HOUSEHOLDS* Working Paper 31055 <http://www.nber.org/papers/w31055> NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH 1050 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138 March 2023

Paraschiv C. (2013). *Offshore Companies*. Conference: The International Conference on Economics and Administration, Faculty of Business and Administration University of Bucharest, Romania At: Bucharest.

Richard Gordon and Andrew P. Morris (2017) "*The Regulation of Offshore Financial Centers: Lessons from the Panama Papers*" , published in The Journal of Financial Regulation.

Schneider, J. (2001) *The Complete Guide to Offshore Money Havens*, Revised and Updated 4th Edition: How to Make Millions, Protect Your Privacy, and Legally Avoid Taxes. 4th edn. New York: Prima Lifestyle.

Shaxson Nicholas (2011) *Offshore Τα νησιά των θησαυρών ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ*

Terry Dwyer, (2007) '*Harmful*' Tax Competition and the Future of Offshore Financial Centers, Journal of Money Laundering Control — Vol. 5 No. 4

Optimisation through offshore – between reality and legalit MATEC Web of Conferences 342, 08009 (2021) UNIVERSITARIA SIMPRO 2021 <https://doi.org/10.1051/matecconf/202134208009>

www.accountancygreece.gr

www.analyst.gr

www.consilium.europa.eu

www.dailyeconomics.gr

www.e-forologia.gr

www.efsyn.gr

www.oup.com

www.taxheaven.gr

<https://taxcoach.gr>

<https://inefan.gr>

<https://europa.eu>

[Economy.gr \(economygr.blogspot.com\)](http://Economy.gr)